Jungshoved

Nr. 1 2023 - 19. årgang

Indhold

Løst og fast 4
Støtten til bladet 7
Derfor blev det Jungshoved 8
Status over bladets økonomi 11
Jungshoved før og nu 12
Et sted på Jungshoved, Roneklint 14
Hemslöjd for viderekomne 20
Minder fra barndommen 24
Åge af Jungshoved 25
Affaldsindsamling 27
Turudvalget 28
Sommer i Folkeparken 29
Frivillige til folkeparken 30
Temasider: Lokale Energifælleskaber f.f 29
Lokalrådes generalforsamling 41
Nyt fra skolen 42
Det bare Grønland 46
Pensionistforeningen. 51
Brakvandsgedder 52
Vegetarisk madhold 58
Kirke og menighedsråd 59
Kirken, praktiske oplysninger 69
Kirke, kontaktoplysninger 70
Gudstjenester 71
Kalender 72

Redaktionen

Knud Jacobsen, ansvarshavende
Tlf.: 22 21 55 25
E-mail:
knudjacobsen@gmail.com

Hanne Rasmussen
Tlf.: 25 11 40 87
E-mail:
duevangen@gmail.com

Kirsten Thomsen
Tlf.: 41 41 43 75
E-mail:
kirstenthomsen1@outlook.dk

Sisse Siggaard Jensen
Tlf: 20 92 60 94
E-mail:
sisse.siggaard@gmail.com

Mogens Jacobsen

Tegninger: Lise Jacobsen

Opsætning: Henrik Hansen

Forside: Henrik Hansen
"Blå anemoner, St Hestehave Skoven"

Deadline for indlæg til næste nummer: 1. maj

Konto: 6140 0004064737

Frivillige bidrag til bladet
modtages med tak på konto:
6140 0004064737

Synspunkter i bladet står for forfatterens egen regning og deles ikke nødvendigvis af redaktionen. Redaktionen forbeholder sig ret til at bearbejde og forkorte læserindlæg. Læserindlæg skal afleveres inden deadline og kan være skrevet i hånden, på skrivemaskine eller på pc. Billeder til indlæg skal være forsynet med tilladelse fra ophavsrettens indehaver.

Bladet udkommer i 680 eksemplarer og omdeles den 15. i marts, juni, september og december måned. Bladet uddeles gratis til alle fastboende på Jungshoved inkl. i Lundegård og i Skovhuse. Bor du uden for Jungshoved, og vil du gerne have bladet tilsendt, koster det 325kr./ år for de fire numre.

Bladet udgives af Jungshoved Menighedsråd, Jungshoved Lokalråd og Styregruppen for Jungshoved Skole.

© Bladet Jungshoved.

Svanemærket tryksag
5041 0826 LaserTryk.dk

Nu hvor dagene er blevet længere, og lyset har fået mere magt, kan vi mærke, at foråret og sommeren så småt er på vej. Siden sidst er udsigterne for bladet i 2023 også blevet lysere, efter at vi har modtaget 4.900 kr. i frivillige bidrag fra læserne, 5.000 kr. i et ekstraordinært bidrag fra Jungshoved Menighedsråd og 10.000 kr. fra Jungshoved Traktortræk. Vi siger alle en STOR TAK.

I dette nummer fortæller Jungshoved Lokalforum om et nyt og spændende initiativ, der kan være med til i første omgang at bringe Jungshoved By ind i en ny tidsalder med en fælles løsning for opvarmning af byens huse og Egnshuset Jungshoved Skole. Initiativet skriver sig ind i en lang række af fællesløsninger og fællesskaber på Jungshoved gennem tiderne – Kirken, Brugsen, mejeriet, forsamlingshuset, vandværkerne, havnene, vindmøllerne, Jungshoved Egnshus, fibernet, Frøen, Folkeparken og mange foreninger-ja, listen er lang, og måske mangler der endda noget.

Derudover er bladet igen fyldt til bristepunktet med spændende indlæg, informationer, tilbud om fælles oplevelser og en lang række artikler.

God læselyst. *Redaktionen*

Kontakt

Jungshoved Lokalforum	Steen Hansen	24 69 98 46
Jungshoved Menighedsråd	Kirsten Thomsen	41 41 43 75
Styregruppen for Jungshoved Skole	Lise Jacobsen	24 45 31 47
Vicevært for skolen	Niels Holger Wermuth	21 45 82 83
Jungshoveds Børn	Carina Hansen	24 84 85 14
Strandjagtforeningen	Morten Larsen	24 83 97 76
Pensionistforeningen	Holger Christensen	28 89 58 13
Fritidsfiskerforeningen	Gert Jensen	40 40 91 70
Forsamlingshuset	Morten Larsen	24 83 97 76
Biblioteket, Jungshoved Skole	Anne Okholm	28 33 76 76
Bladet Jungshoved Omdeling	Poul Reiter	42 45 53 14
Kontakt til lokalpolitiet	Henning Delf Nissen	40 38 39 81

Sognets hjemmeside	jungshovedkirke.dk
Forsamlingshusets hjemmeside	jungshovedforsamlingshus.dk
Jungshoved miljøgruppe	jungshovedmiljoegruppe@gmail.com
Hjemmesideredaktionen e-mail	redaktion@jungshoved.net
Lokalrådets hjemmeside	www.jungshoved.net
e-mail:	jungshoved.lokalforum@gmail.com

Delebussen Frøen bestilling:
(Ma-Fr fra kl. 9 og kl 13) 60 52 78 89 | Frøens administration www.jungshoved.net/delebus | e-mail: froepasser@gmail.com | Eller ring til Henning Delf Nissen 40 38 39 81 eller Jørgen Svendsen 53 80 28 56

LØST OG FAST

Transformatortårnet i Bønsvig var i december måned igen pyntet op til jul med nisser, tøjdyr og juletræ. En spændende nissejagt gennem Bønsvig By var til stor glæde for store og små. Tak til de aktive og kreative sjæle i Bønsvig.

-oOo-

På Dyremarken 18 har Kirsten og Allan Larsen med tilladelse fra Vordingborg Kommune indrettet en parkeringsplads til brug for campere og personbiler. Kommunen skriver i sin tilladelse, at der vil være plads til 10-20 campere på pladsen. Kirsten og Allan har selv haft stor glæde af at rejse verden rundt med camper. På deres mange rejser har de oplevet stor gæstfrihed og imødekommenhed. Med deres tilbud om fri parkering ved deres gård på Jungshoved, enten til campere eller personbiler, har de ønsket at give noget tilbage til folk, der besøger Jungshoved. Parret er, pr. d.25.01., på rejse med deres camper i Portugal og fortæller, at vejret her er lunt og dejligt. De vender først tilbage til Danmark d. 1.3.

-oOo-

Hvis du kan lide snevejr, har du måske sunget denne sang nogle gange i den mørke våde vinter. Men har det hjulpet? - Ikke spor- indtil d. 3.2. – øv, og atter øv!

Ka det aldrig bli´ vinter´

Så´ n mæ frostvejr og sne?

Dengang da jeg var mindre

Da var der snevejr te´!

Tekst og musik: Poul Kjøller 1993

-oOo-

Januar måned slog alle rekorder med nedbør i form af regn. Jungshoved hører normalt med til den del af landet, hvor der i løbet af året falder mindst regn. Men vi fik også vores del af regnen, som de vandrende lavtryk fra vest bragte med sig dag efter dag. Mange steder har de lavtliggende områder på markerne stået under vand. Så ser man tydeligt, hvordan landskabet ville have set ud med søer, vandhuller og moser, hvis ikke jorden i sin tid var blevet drænet. Måske er det bl.a. den type landskaber, vi får tilbage, når beslutningen

om 30% mere natur i Danmark frem mod 2030 er gennemført.

-oOo-

I det forrygende VM i håndbold, hvor Danmark endnu en gang vandt guld, kunne man se, at bladets gode trykkeri, LaserTryk i Århus, også her var ”på banen”.

Knud Jacobsen

Fra Linnet og Torben Dinesen har vi modtaget:

Projekt Dåseringes indsamling i Jungshoved på skolen og på havelågen til Gøngegården har siden sidste blad udkom givet 11,2 kg. Stor tak for hvert et bidrag stort som lille! Vil man vide mere om projektet, kan det læses på www.daaseringe.dk eller på Facebook.

-oOo-

Vordingborg Kommune arrangerer hver eneste mandag og onsdag gåture rundt i hele kommunen.

Mandag hedder **oplevelsesture** for dig på 60+ og er med lokale guider, der fortæller lidt om lokalområdets historie, og der bliver tit suppleret med deltagernes oplevelser. På Jungshoved er guiderne Bent Pedersen, Merete Larsen, Lise Jacobsen, Henrik Hansen og Vagn Boberg Nielsen. Man skal ikke tilmelde sig til turene – bare møde op, og det er kl. 10 hver mandag. Turen varer ca. to timer og er på 2-4 km. På Jungshoved er der planlagt hele 9 ture i 2023, hvoraf to er afviklet inden dette blad udkommer. Læs mere om **oplevelsesture** 60+ Vordingborg Kommunes hjemmeside eller i Sydsjællands Tidende.

Onsdag er der også en tur, denne dag med en naturvejleder, der tager os med rundt i hele kommunen. Det er ligeledes uden tilmelding, og man dukker bare op. Turene er for alle aldersgrupper. Turene starter kl. 11:30 og igen kl. 14:00, og varer ca. 2 timer med en lille pause indlagt. Her fortæller kommunens naturvejleder Susanne Rosenild om, hvad der sker i naturen på det tidspunkt af året og noget om lokaliteterne. Læs mere om **onsdagsturen** på Vordingborg Kommunes hjemmeside eller i Sydsjællands Tidende.

Henrik Hansen

—oOo—

Bladet kan købes i løssalg i gavlen på Jungshoved Skole, i Jungshoved Kirke og hos Boghandleren Tissot og Koch. Pris 30 kr.

Kære læser af bladet

Tak til alle der allerede har valgt at støtte bladets økonomi – og skulle du ikke have nået det, så er det ikke for sent!

Vi er meget taknemmelige for, at der allerede er indbetalt 4.900 kr. i frivillige bidrag. Det er skønt at mærke opbakningen.

Bladet binder os sammen med historier og oplysninger om aktiviteter. De frivillige bidrag er med til at sikre bladets fremtid og giver lidt til kistebunden, så vi ikke skal hoppe fra tue til tue.

Bidrag – gerne beskedne og faste - kan sendes til konto 6140 0004064737 eller MobilePay til Knud Jacobsen tlf.nr. 22215525 - Skriv venligst BIDRAG på indbetalingen.

Bestyrelsen i Jungshoved Lokalforum.

Foruden de fine frivillige bidrag på 4.900 kr. fra bladets læsere har menighedsrådet givet et ekstraordinært bidrag på 5.000. Ved en sammenkomst i Egnshuset Jungshoved Skole, søndag d. 29.1. overrakte Jesper True på vegne af Jungshoved Traktortræk bladet 10.000 kr. STOR TAK TIL ALLE. For redaktionen er det en stor opmuntring med den massive økonomiske støtte, bladet har fået i løbet af meget kort tid.

Bladet bliver i dag finansieret af Jungshoved Menighedsråd og Egnshuset Jungshoved Skole med henholdsvis 20.000 kr. og 10.000 kr. pr. år. Hidtil har Jungshoved Lokalforum også bidraget med 10.000 kr. årligt. Desværre er kommunens bidrag til Lokalforum nu blevet reduceret fra 18.000 kr. til 7500 kr., hvilket gør, at Lokalforums bidrag til bladet helt el. delvis er bortfaldet fra i år.

De sidste år har udgifterne til bladet været omkring 12.000 – 15.000 kr. pr. nummer- altså 48.000 – 60.000 kr. om året.

Redaktionen

STØT BLADET

Store som små bidrag modtages med TAK

Konto nummer: 6140 0004064737. Skriv BIDRAG på indbetalingen.

Ny artikelserie:

Derfor Jungshoved (1)

Indenfor de sidste år har Jungshoved oplevet en stor fra- og tilflytning. Omkring halvdelen af alle boliger på Jungshoved har inden for de sidste 10 år skiftet ejere. Enkelte steder er der blevet opført nye huse, og nogle ganske få steder er helårshuse blevet revet ned. Vordingborg kommune har givet tilladelse til, at huse, der hidtil har været helårshuse, nu også kan benyttes som flexboliger. Også det har betydet, at interessen for at købe helårshuse på Jungshoved er steget. Samtidig har omkring 100 sommerhuse på Jungshoved nu helårsstatus. Hvor det tidligere ofte var købere fra nærområde, der søgte bolig på Jungshoved, er det i dag folk fra hele Danmark- ja, fra resten af verden. Der er helt sikkert mange gode fortællinger om, hvorfor man netop har valgt at flytte til Jungshoved. Har du lyst til at fortælle din historie, vil vi glæde os til at bringe den – en længde på omkring 1.200 ord vil været fint. Vi glæder os til at høre fra dig.

10. marts 2017 overtog jeg huset her i Stavreby med en stor have, en hyggelig gårdsplads og udsigt over mark og hav. Det var sådan en forårsdag med høj blå himmel, fuglesang og vandet lyste som sølv i solen – tænk at jeg nu skulle bo her!

Jeg havde boet i København det meste af mit liv, men ved overgangen til pensionisttilværelsen havde jeg i nogle år tænkt på at flytte på landet, og det gjorde jeg så. Da jeg så huset første gang, var jeg slet ikke i tvivl om, at det var her, jeg gerne ville bo, og det har jeg bestemt ikke fortrudt. Men jeg tog fusen på mange i min familie og mine venner, for nok havde jeg talt om det – men derfra og til at gøre det…. Jeg kendte ingen på Jungshoved i forvejen, men at jeg er en del af en trend, opdagede jeg efterfølgende. Fra 2016 – 2021 steg flytningen fra København årligt med ca. 8.500 personer, og jeg opdagede hurtigt, at jeg var endt i en landsby, hvor hovedsproget var københavnsk, men heldigvis også med en lokal kolorit.

Jeg blev budt velkommen af naboer, genboer og Lene nede fra vejen ved havnen, som kom og sagde: vi kan se hinanden om vinteren, når bladede er faldet af træerne – og har du ikke lyst til at komme med en tur til Sprogø med pensionistforeningen. Det havde jeg selvfølgelig, og det ene førte det andet med sig, og jeg kom hurtigt til at lære en del jungshovedboere at kende. Det første fælles arrangement jeg var med til, var en sangaften på skolen, og det var så

Maleri/collage jeg lavede i 2021 til en udstilling i "Værket" om Stavreby.

hyggeligt. Vi sang og vi sang. Jeg var cyklet de par kilometer, men jeg havde ikke lige taget højde for, hvor mørkt der er på landet, når det er overskyet og ingen måne lyser op. Og der stod jeg med mine små storbycykellygter og kunne ikke lade være med at grine lidt af mig selv. Det tog lidt tid at orientere sig i mørket, men hjem kom jeg da.

Huset er bygget i 1915 og jeg har haft Rina Larsen, som bor i Jungshoved by, på besøg. Rina er født i huset, som blev bygget af hendes far. Efter at Rina har været på besøg og fortalt om livet i huset, da hun var barn, om at her sad far og bødede sine garn, her havde vi grisen, og her havde min bror sine duer, her var mors prydhave, holder jeg endnu mere af huset og haven. Alt det levede liv, gemt i husets vægge og atmosfære. Det er virkelig et rart hus at bo i.

At komme fra storbyen og et travlt arbejdsliv til en lille landsby har været en mental rejse. Jeg kom hurtigt ned i gear og nød bare at gå ud i haven og se på himlen og havet. Det var

forår, og snart flyttede tårnfalkene ind i redekassen på den høje pæl, som de forrige ejere havde sat op. Jeg synes stadig det er meget eksotisk, at jeg hvert år kan følge dem få unger. Den fase, hvor jeg bare nød at være her, blev efterhånden afløst af den næste, nemlig at denne her have skal jo også passes. Heldigvis havde jeg i byen haft en stor nyttehave, så jeg var klar til at fortsætte dyrkningen af den store køkkenhave, som de forrige ejere havde anlagt. Den øvrige have havde jeg også planer for, og jeg nærmer mig år for år noget, jeg kan kalde for min have.

Den første vinter sneede vi inde en lille uges tid. Der var 70 cm sne på gårdspladsen, men naboen forsikrede om, at sådan var det ikke hver vinter. Jeg var til gengæld lykkelig for, at jeg boede her under coronaen, for her var nedlukningen til at bære. Selskabeligheden var selvfølgelig begrænset, men i landsbyen talte vi daglig sammen fra hver sin side af vejen, så isoleret – det var vi ikke.

Jeg blev også hurtigt involveret i de lokale aktiviteter. Fra begyndelsen kom jeg med i læsegruppen her i Stavreby, og allerede i 2018 inviterede redaktøren mig til at være med på Jungshovedbladet. Siden 2020 har jeg været formand for menighedsrådet, og via mine interviews af lokale kunstnere til bladet er jeg også kommet med i kredsen af Jungshoved kunstnerne, og udstillede for første gang sidste år under "Åbne Atelierdøre".

Savner jeg København? Jeg savner den nemme adgang til kulturelle arrangementer, men så er det heller ikke værre, end at det kræver lidt mere planlægning, for jeg er i København mindst en gang om ugen. Til gengæld har jeg en hverdag tæt på naturen og aktiviteter bestemt af årets gang. Det blik, som sommerens gæster altid har på hele herligheden, gør også sit til, at jeg aldrig bliver i tvivl om, hvorvidt det var den rette beslutning, jeg tog.

Kirsten Thomsen

Bladet kan købes i løssalg i gavlen på Jungshoved Skole, i Jungshoved Kirke og hos Boghandleren Tissot og Koch. Pris 30 kr.

Læs bladet online

www. jungshoved.net/tidligere-numre/

STØT BLADET

Store som små bidrag modtages med TAK

Konto nummer: 6140 0004064737. Skriv BIDRAG på indbetalingen.

Status over bladets økonomi 31.12.2022

Indtægter 2022:	
Menighedsrådet:	20.000,00 kr.
Jungshoved Lokalråd:	10.000,00 kr.
Jungshoved Skole:	10.000,00 kr.
Bidrag fra læserne og bladsalg:	14.316,75 kr.
Ekstraordinært bidrag fra menighedsrådet.	5.000,00 kr.
Abonnenter:	4.875,00 kr.
Indtægter i alt:	**64,191,75 kr.**
Udgifter 2022:	
Trykning af 4 numre af bladet "Jungshoved":	51.371,83 kr.
Porto til abonnenter:	3.504,00 kr.
Julehilsen til de 8 frivillige bladomdelere i 2022	2.707,65 kr.
Netbank afgifter, gebyrer og minus renter:	2 06,90 kr.
Udgifter i alt:	**57.790,38 kr.**
Overskud/underskud:	6.401,37 kr.
Indestående den 31.12.21:	18.992,54 kr.
Indestående den 31.12.2022:	**25.393,91 kr.**

Vi siger tak for de mange bidrag til bladet i årets løb. De gør det muligt, at vi fortsat kan udsende et omfangsrigt blad.

Jungshoved før og nu.

Vi har i et par år haft stor glæde af at bringe spændende artikler fra Præstø Lokalhistoriske Arkiv skrevet af arkivleder Ove Rye Jørgensen. På grund af sit store arbejde i arkivet har Ove nu ønsket at stoppe med at skrive artikler om Jungshoved til bladet. Vi siger Ove stor tak for hans indsats for bladet. Vi har givet stafetten videre til Mariane Kristensen, Merete Larsen og Henrik Hansen. De vil på skift bidrage med fortællinger fra det Jungshoved, hvor de alle er opvokset.

KAREN'S UDKLIP

Karen Hansen (1921- 2013) efterlod sig to scrapbøger med avisudklip fra diverse aviser og blade med artikler om Jungshoved. Karen og hendes mand, Emil, boede i graverboligen ved kirken i Jungshoved. Da Karen døde, arvede jeg (Henrik Hansen) de to bøger.

Broen over Noret

Det her er et sammendrag af avisartikler, der stammer fra september 1968, hvor 12 dykkere fra Skovshoved Undersøiske Gruppe undersøgte Noret for rester af en mulig bro.

Jeg husker selv de spændende dage og har også taget billedet her på siden. Så vidt jeg husker, blev planken, der bliver båret i land, efterladt på bunden igen. Senere blev der undersøgt for pælespærringer i området Det kan du læse om i et tidligere nummer af bladet (nr. 3 2022)

I artiklerne om undersøgelserne kan man bl.a. læse, at undersøgelserne i første omgang var ledet af lærer Harry Hansen fra Præstø og senere af Nationalmuseet. Harry Hansen formodede, at der måtte have været en forbindelse over Noret, som Peder D. Faber har beskrevet i sin bog: Svend Poulsen Bonde i Sjælland. (1819) Bogen er en roman, men bygger på sagn og fortællinger. Faber var præst i Jungshoved. Det lykkedes da også dykkerne at finde både planker og spor af et brohoved på 8x8 meter.

Blev pæle fra broen brugt til møbler?

I hvert fald ser det ser ud til, at de måske vigtigste spor blev ødelagt, da man anlagde "sukkerhavnen" og gravede sejlrende omkring forrige århundredskifte. Efter at have læst om undersøgelsen, har en læser sendt et brev til avisen(Præstø Avis):

"Fra en gammel læser, der er født i

Dykkere har fundet en stor tilhugget planke. Privatfoto

Jungshoved, nærmere betegnet på Hovmarken, har vi modtaget nogle særdeles interessante oplysninger om denne bro.

Den tidligere Jungshoved – borger skriver bl.a.:

Da landmændene i Jungshoved omkring århundredeskiftet begyndte at dyrke sukkerroer, blev der mellem kirken og slotsbanken bygget en roehavn. Denne er senere nedlagt, da den nye vej til Mern kom, og vel egentlig allerede nogle år før.

Da jeg besøgte barndommens egn, så jeg, at bolværket nu er helt forfaldent.

Dan man skabte havnemolen måtte man udgrave noret, så der kunne blive en sejlrende til sukkerdamperne, der kom fra Stege, som fragtede roerne og roeaffaldet. Til udgravning af sejlrenden kom en muddermaskine, som trak den dybe rende ud til det dybe vand. Under dette arbejde erindrer jeg, at muddermaskinen trak en masse svære stolper op fra bunden. Jeg husker tydeligt den store bunke, der lå ved hestestalden, der hørte til kirken. Det var meget svære og mørke egestammer, men de var alle helt friske – og de blev, så vidt jeg husker, købt og anvendt til fremstilling af brugsmøbler. (på den tid brugte man de mørke egetræsmøbler). At egestammerne var fra den gamle bro, nærede ingen tvivl om, slutter brevet"

—oOo—

Et sted på Jungshoved (39)

Byer på Jungshoved

Roneklint er Jungshoveds nordligste by. Byens beliggenhed bag Noret og øen Maderne har gennem tiderne givet den god beskyttelse mod vejr og vind. Roneklint har fra gammel tid været tæt knyttet til havet med fiskeri og skibsfart. Fra det lavvandede beskyttede Nor er der en smal passage, kaldet Dragshullet, mellem Maderne og Draget til sejlrenden ud for Feddet, der forbinder Fakse Bugt med Præstø Fjord. Dragshullet er det sted i romanen Gøngehøvdingen (kapitel 9), hvor Ib og hans mænd ifølge bogens dramatiske beretning får lokket de forfølgende svenske ryttere ud på isen. *"... Rytterne standsede, de syntes at betænke sig, nogle af dem vendte deres heste ind mod land igen, men det var alt for silde; man hørte et skrald i isen, et gennemtrængende og gentaget skrig. Hestene vrinskede, isfladen bevægede sig og bøjedes sammen, rytterne råbte om hjælp, de kæmpede og forsvandt under isen".* Også i nyere tid har den kraftige strøm i Dragshullet kostet menneskeliv. Øen Maderne, som ejes af godset Nysø, blev tidligere brugt til græsning for gårdene i Ambæk og senere for gårdene i Roneklint. Efter første verdenskrig og til 1937 var der et hønseri på øen. Øen har også været

Dragshullet og Maderne Foto: Tage Klee ©

anvendt til spejderlejr og i 1933 opholdt en større gruppe jødiske spejdere sig på øen. De var medlemmer af det zionistiske forbund, "Den unge Heimdal". Senere blev øen et yndet udflugtsmål for Jungshoveds befolkning. Øen, der er ubeboet, indgår som en del af EF fuglebeskyttelsesområder. Det er forbudt at færdes på øen i fuglenes yngleperiode fra 1.april til 15.juli. De kreaturer, som er sat ud for at afgræsse det nærliggende, Bøndernes Egehoved, tager sig tit en svømmetur over noret til Maderne. Det virker, som om maden her bekommer dem bedre. I havet mellem Feddet og klinten ved Roneklint er der et område med vanddybder på 19-20 favne (1favn = 1,88 m.), som kaldes Hesteskoen. Helt fra vikingetiden og op til nutiden har det været kendt som Sjællands mest sikre ankersted for store og små skibe, inden de skulle videre ind i Østersøen. Stedet har også været kendt som Roneklint Havn (1). Under stormfloden i 1872, da stormen rasede fra øst, blev mange af byens marker oversvømmet, mens landsbyens huse gik fri, da de alle var bygget på højt terræn. Navnet Roneklint kan føres tilbage til 1610 som Rune Klindtt, Forleddet rune betyder orne. Sammensat med efterleddet klint bliver betydningen, Klinten med orner (2). I 1682 bestod Roneklint af 13 større og mindre gårde med et hartkorn på 45,18*. Byen har eksisteret i mere end 1000 år. En udgravning foretaget af Sydøstsjællands Museum i 2014 på grunden, hvor det gamle lodshus tidligere havde stået, viste fund, der fortalte, at der havde levet mennesker i mindst 5000 år på stedet. Landsbyen blev udskiftet 1797. Af de oprindelige 11 gårde blev de 6 liggende i selve Roneklint (i dag er der kun 5 tilbage). I byen har beboerne i samarbejde med Vordingborg Kommune genskabt det oprindelige bystævne markeret med 11 store sten- en for hver gård. Langt

de fleste af Roneklints huse ligger langs med Roneklintvej, der fører fra Ambæk til Roneklint. Ved bystævnet i byens midte gør vejen et knæk på omkring 90 grader mod vest og ender så blindt lidt længere nede ad vejen mellem gårdene, Sydgården og Skippergården. Fra bystævnet går en anden vej, Batterivej, i nordlig retning ud til Roneklint fyr og Batteri. En tredje vej fører mod øst til som-

Sydgården

merhusområdet, Kohaven og Store Hestehave Skov. Da også de to veje ender blindt, betyder det, at alle tre veje til Roneklint ender blindt. Sommerhusområdet Kohaven stammer tilbage fra 1960erne. Området har i dag ca. 150 huse.

I byen og i de nærmeste omkringliggende områder findes både helårshuse, fritidshuse og sommerhuse. Byen rummer flere fine ældre huse og gårde med stråtag og bindingsværk. Nogle af dem har stadig fastholdt det overkalkede bindingsværk i den oprindelige sydsjællandske stil. I byen er der inden for de sidste år blevet opført nogle nybyggede og ombyggede huse i forskellig byggestil. På stedet, hvor byens tidligere lodshus lå, blev der fra 2015-16 opført et såkaldt bulhus (3). Bladet Jungshoved fik lov til at følge med i byggeriet af huset i en række spændende artikler, skrevet af Anders Heding.

På Roneklintvej nr. 40 ligger det tidligere fyrmesterhus. Niels Østergård, som ejer huset, har her skabt en fin samling af tidligere tiders træværktøj. Han er også forfatteren bag bøgerne, "Ældre træværktøj - håndens redskaber" og bogen om Roneklint og Jungshoved, "Fra fæste til fritid". Foruden fyrmesterhus og lodshus har byen tidligere også haft en skole. Den lå på Fuglsangvej nr.6. På samme vej var der i nr. 15 en smedje. På Roneklintvej nr.16 var der indtil begyndelsen af 1970erne en købmandsforretning. De sidste år den eksisterede, blev den kaldt for Sandkroen. I selve byen er der fem gårde: Sydgården, Skippergården, Strandgården, Østergård og Egevangsgård. På Sydgården var der tidligere en frugtplantage.

Bulhuset

Ombygget frugtlager

Det samme var der på Ronekintvej nr. 7. Begge blev nedlagt for 30- 40 år siden. Ingen af byens 5 gårde drives længerer med landbrug som hovederhverv. I dag driver Lars Trolle Jensen et kajakcenter på Roneklintvej 12 med tilbud om undervisning i kajaksejllads og med salg og leje af kajakker. Fra Roneklintvej nr.38 driver Mads Garup sit anlægsgartnerfirma, og på Strandgården var der tidligere en tømrervirksomhed, Mester Madsen, som voksede sig så stor, at den måtte flytte til større lokaler i Bårse. På Fuglsangvej nr.22 driver Henrik Petersen firmaet H.P. Stålmontage. På Roneklintvej nr.25 har Charlotte og Frederik Blinkenberg i 2021-22 startet et gartneri, Sydkysthaven, som drives økologisk. Bladet Jungshoved har fulgt gartneriet helt fra starten med artikler fra det engagerede unge par, der står bag gartneriet. Sydgården og Skippergården har udlagt deres jorde til naturområder, og på begge steder er der med bistand fra Vordingborg Kommune gravet søer til gavn for den fredede løvfrø. På Sydgården og i et nærliggende område er der desuden fra 2015-17 blevet gennemført et projekt med støtte fra Den danske Naturfond, hvor der er blevet gravet yderligere 17 lavvandede søer også til glæde for løvfrøen. Ejeren af Sydgården, Svend Erik Jensen, har desuden stillet sit område til rådighed for offentligheden ved at give adgang til området ad stier og broer. Samtidig har han også givet tilladelse til, at der kunne opføres en shelter med bålplads på området. Naturprojekt Sydgården med stier, broer og shelter er blevet gennemført i tæt samarbejde med ejeren af Sydgården og Jungshoved Lokalråd. Projektet er blevet finansieret af en række fonde, og er beskrevet i en lang række artikler i bladet Jungshoved. Det nærliggende Bøndernes Egehoved rummer en helt unik natur med overdrev, kær og strandenge. Når man træder ind på området mødes man af kæmpeege,

bøgetræer, avnbøg, naur og vilde æbletræer i den lysåbne skov. Træerne har gennem årene udviklet sig i fantastiske former- blandt andet fordi

Naturområde Sydgården

området i mange hundrede år er blevet afgræsset af kreaturer, som har spist af træernes grene. I de små vandhuller yngler løvfrøen. Det er herfra, den nu har spredt sig til de nye søer i nærheden. Fra de stejle skrænter, der fører ned mod strandengen, har man en fantastisk udsigt til Maderne, Feddet, Præstø Fjord og det bagvedliggende højland mod nord ved Leestrup og Axelved, hvor man kan ane Sjællands højeste punkt, Kobanke på 122,9 m.o.h. Man kommer til Naturområde Sydgården og Bøndernes Egehoved ved at køre ned ad grusvejen ved Roneklintvej 5 til den lille p-plads midtvejs. Langs med Fuglsangvej er der en række tidligere tørvemoser, hvor der er fint fugleliv på alle årstider.

For enden af Batterivej står Roneklint fyr. Det oprindelige forfyr blev opsat i 1894. Det skulle lede skibstrafikken fra Fakse Bugt ind til Præstø. Fyret blev opsat på skansen og de tidligere batterier, der var blevet opført i 1808 i forbindelse med Englandskrigen som forsvar mod angreb fra den engelske flåde. Fyret blev nedlagt i 2003. Vordingborg Kommune indrettede det senere som udsigts - oplysningstårn med oplysninger og illustrationer om stedets fugleliv og historie. Den 28. december 2018 nedbrændte tårnet. Årsagen til branden kendes ikke. Heldigvis besluttede Vordingborg Kommune at genopføre tårnet efter de oprindelige tegninger og med nye oplysningstavler. Fyret er et af de meste benyttede fotomotiver i artikler og brochurer om Jungshoved.

Roneklint har i de senere år tiltrukket mange nye beboere. Området er blevet kendt som et sted med høj natur-og kulturværdi, og ikke mindst Sydgårdens åbning for publikum med stier og shelterplads har tiltrukket mange. Muligheden for overnatning på Skippergården, Sydgården og i Sydkysthaven har ligeledes givet mange nye gæster i byen og omegnen. Tidligere arbejdspladser med landbrug, frugtplantage, fiskeri lods- og fyrvæsen er blevet afløst af nye

erhverv. Byen er som de andre byer på Jungshoved blevet til en pendlerby, hvor beboernes arbejdspladser findes på det meste af Sjælland.

I byen Roneklint har man i mange år haft tradition om at mødes til sommerfest og Sankt Hansbål.

Knud Jacobsen

(3) Et Bulhus er en bygning af træ, der har vandretgående planker mellem de bærende stolper. Stolperne har riller i siderne, hvor de vandrette planker fældes ind. Bulhuse er blevet bygget siden vikingetiden og op gennem middelalderen. På et tidspunkt forbød de danske konger opførelsen af bulhuse grundet det store forbrug af træ, som de behøvede til flåden
(Kilde : Wikipedia)
*Hartkorn(hkt.) var en beskatningsenhed for jord, baseret på jordens ydeevne, oprindeligt i hartkorn= hårdt korn (rug og byg). Jo bedre bonitet (jordens kvalitet) jo højere hartkorn. Hartkornsskatten har været anvendt fra 1662- 1926. På det sydlige Sjælland gik der i 1682 ca. 4,4 tdr. land til 1 td.(tønde) hkt. (1 td. land = 5.516,224 m2)
Kilder: (1) Lidt historie om landsbyen Roneklint af Niels Christian Pedersen, (2) Stednavne, Sydlige Sjælland af Svend C. Dahl samt oplysninger: " Fra fæste til fritid" af Niels Østergård, Vordingborgs kommuneplan og en lang række artikler fra bladet Jungshoved.
Knud Jacobsen

Overkalket bindingsværk

Læs mere i tidligere numre af bladet Jungshoved om Roneklint på www.jungshoved.net
Bøndernes Egehoved nr. 2 2012
Bystævnet: nr. 1 2015
Bulhuset: nr. 1,3 og 4 2015, nr.2 2016 og nr.1 2017
Sydkysthaven: nr. 1, 2 og 3 2021 og nr. 2 2022
Roneklint fyr og skanse nr.3 2008
Med Holger på farten: nr. 3 og 4 2014
Sydgården: nr. 1 og 2 2015, nr. 3 2016 og nr. 1,2 og 3 2017

Bladet kan købes i løssalg i gavlen på Jungshoved Skole, i Jungshoved Kirke og hos Boghandleren Tissot og Koch. Pris 30 kr.

STØT BLADET
Store som små bidrag modtages med TAK
Konto nummer: 6140 0004064737. Skriv BIDRAG på indbetalingen.

Læs bladet online

www. jungshoved.net/tidligere-numre/

Hemslöjd for viderekomne

Jeg en gård mig bygge vil. Eller et hus. Eller måske to huse og garage og orangeri. Mød Stavrebys 2 entreprenante husbyggere Anders og Rikke.

Om ikke særlig mange år er Stavreby uddød. Sådan tænkte Anders Kudsk og Rikke Grønfeldt, da de i 2009 købte et lille nedslidt gasbetonhus på Stavreby Strandvej oven for havnen.

Finanskrisen rasede, og Stavreby var ganske rigtig en by med vigende beboertal, flere gamle og faldefærdige huse, færre og færre børn, for længst lukkede købmænd og svindende erhvervsfiskeri. Så rigtig lyst tegnede fremtiden ikke for det lille fiskersamfund på Jungshoveds sydvendte kyst.

Men det skulle gå lige stik modsat af, hvad Anders og Rikke i momentant sortsyn spåede. Afvikling er i årtusindets andet årti vendt til udvikling, og i dag er landsbyen en særdeles leven-

de, aktiv og velfungerende by med såvel oprindelige beboere og tilflyttere, blomstrende haver, velholdte gårde og bygninger - og nye huse er sågar kommet til, og flere er på vej.

Kunsten at blende ind

Dét med nye huse handler også om Anders og Rikke. For de er både byggeglade og -kyndige. Gasbetonhuset på kanten af Bøgestrømmen er således for længst revet ned, og på grunden har de bygget et moderne hus med nutidig komfort. Og åbenbart kan de ikke stoppe igen, for på bagsiden af Den gamle skole Over Lyngen er parret ved at lægge sidste hånd på endnu et nybyggeri bestående af et lille pudset byhus, en garage og et orangeri to come.

Modsat deres første hus, som er i moderne stil med store vinduer til at nyde udsigten, er byhuset i stil og udtryk helt anderledes anlagt for at passe ind i den gamle bykerne. Med pudsede facader, murkrone, røde vingetegl og bondehusvinduer er målet, at huset skal blende ind i den gamle landsbystil.

Det har været rigtig spændende at skulle få et smukt hus ud af de anvisninger, som ligger i lokalplanen, siger Anders, der selv har tegnet hus og garage, og han fortsætter. - *Der er en stor glæde i at bygge noget, der passer ind.*

Rikke tilføjer, at det da også har været dem magtpåliggende at vælge løsninger, der taler med de andre huse i byen. Således er der skelet til både detaljer og mål på Jans hus (nr. 37), Kirstens hus (nr. 26), Inger og Oles hus (nr. 24C), og også Bent og Anettes hus (nr. 34) har givet inspiration til 2 høje gavlvinduer i stuen, hvor loftet går til kip. Samtidig er der med netop dét vinduesvalg taget hensyn til naboen, idet der ikke kan kigges direkte ind til Bjarne i Den gamle skole, fordi vinduerne sidder så højt.

Og apropos Den gamle skole så har Bjarne velvilligt udleveret den røde farvekode, som ikke er svenskrød, til sine nye naboer, så det er den selvsamme røde, der smykker dele af skolens træværk og tremplen på Anders og Rikkes garage.

Har selv alle kasketterne på

Anders er bygningssnedker, civilingeniør og har en ph.d. fra DTU. Rikke arbejder som bandagist og er autodidakt keramiker og mestrer en lang række andre kreative fag. De kan med andre ord lidt af hvert, og hænderne er skruet godt på hos bygherre og bygdame. Det skal de så også være, for parret har - med løbende hjælp fra Anders' forældre - udført langt hovedparten af husene selv.

- *Vi har lavet alt, hvad vi må selv*, siger Anders og tilføjer, at rigtig mange fra Stavreby og omegn har bidraget med både gode råd og hjælp. - *Det har vi oplevet på begge byggerier*, tilføjer han med et taknemmeligt smil.

Mange dele af husbyggeriet ligger jo i virkeligheden uden for deres fag. Og på spørgsmålet om, hvordan de finder ud af tingene forud for og undervejs i processen, trækker Anders på skuldrene og siger:

- *Jeg snakker med kolleger, googler, læser normer og standarder og tænker mig en hel del om. Men selvfølgelig har jeg en faglig forudsætning med både beregninger, byggeteknisk, regler og al den slags, så helt grundlæggende har jeg jo en basal og afgørende mulighed for at sætte mig ind i tingene.*

Og det er her, vi andre godt kan blive lidt forpustede, for i realiteten har de alle kasketter på selv: Bygherrer, entreprenører, arkitekter, designere, udførende, arbejdsmænd, indkøbere, forhandlere - og forhåbentlig i sommeren 2023 endelig: brugere.

Direkte adspurgt indrømmer de da også begge med skæve smil, at - "V*i gør jo dette ved siden af vores almindelige arbejde – så jo, det er et stort hemslöjdprojekt, som æder al fritid*".

Udflugtsmål for byen

Ingen tvivl om, at de lokale følger med i byggeprojektet – og faktisk så meget, at en nabo til rejsegildet holdt en tale og gav udtryk for, at han i lighed med flere andre på grund af byggeprojektet havde fået et helt nyt mål med sine gåture. Og opmærksomhe-

den bliver taget godt imod:

- *Vi er meget glade for dialogen med naboerne*, siger Rikke. - *Både fordi de viser stor interesse, og fordi de hjælper os, så vi fx har kunnet hente vand hos dem, bruge en indkørsel til materialer, låne stiger, afsætte udgravningsjord og andre ting, som de har kunnet se, vi har haft brug for*.

Interessen har medført, at Rikke og Anders altid har sørget for at kunne byde besøgende på lidt at drikke fra byggepladsens køleskab, ligesom en kagedåse med slik også løbende bliver fyldt op til, hvis nogen kigger forbi.

Men også 'fjernmiljøet' i form af myndighederne får positive ord med på vejen:

- Vi har også haft en god dialog med kommunen. Det er faktisk gået rimelig smidigt, afslutter Anders og tilføjer med et grin: – Men Vordingborg

Kommune er faktisk også rykket 27 pladser frem på Dansk Industris erhvervsvenlighedsindeks, som borgmesteren fremhævede i sin nytårstale…. Nu ligger de på plads nr. 55.

Line Pedersen

Minder fra barndommen

Jeg kørte med på den sidste togtur fra Præstø til Næstved d. 31.3 1961. Det var en meget speciel tur. Vi var meget kede af, at det var slut med tog fra Præstø til Næstved. Vi havde haft mange hyggelige togture med min farmor, som boede i en lejlighed på 1.sal på gården, Bakkely, i Stenstrup. Dejligt at have sin farmor så tæt på i hverdagen. Vi tre søskende nød, når der var togtur. Jeg var 8 år, mine brødre 6 og 4 år. Vi kørte med bus fra Stenstrup til Præstø. Det var spændende at køre med tog, men man måtte ikke benytte toilettet, når toget holdt stille på stationen. Der var nemlig ikke toilet med opsamlingstank på toget. Det kunne være svært at holde sig så længe.

I Næstved gik turen til badeanstalten. Vi havde kun bruser med koldt vand hjemme i bryggerset og ellers en zinkbalje ved kakkelovnen til bad. Efter badet på badeanstalten gik turen til slikbutikken, hvor vores farmor købte slik-flæsk med sukker… uhm! Næste stop var hos slagteren, Robert. Her købte vi hestebøf med hjem til aftensmaden. Så gik turen hjemad igen efter en dejlig dag med vores farmor.

Vibeke Eskildsen, Præstø

Lidt info: Præstø-Næstved Jernbane (PNJ) var en privatbane, der startede i 1900 og blev forlænget til Mern i 1913. I 1909 blev banen i Præstø forlænget med et havnespor på 150 m. Nu kunne Præstø også betjene Næstved med en havn, indtil denne fik sin egen havn i 1938. Præstø-Næstvedbanen var 23,0 km. lang. Der var trinbræt (Tb) eller stationer (St) i: Præstø (St), Faksinge - nu Bosai (Tb), Tappernøje (St), Lille Røttinge (Tb), Snesere (St), Askov Huse (Tb), Bøgesø (St), Brandelev (St), Næstelsø (Tb), Rønnebæk Tb) og Næstved (St).

—oOo—

Foto: Præstø lokalhistoriske Arkiv

Billede, lokomotiv No. 4 holder ved Broskovvejen. En gammel Ford er gået i stå på overskæringen. Bilens ejer, forstander Greve, Brøderup Højskole, var gået efter hjælp men befandt sig længere nede på vejen. Optagelsen var på forhånd aftalt med banens ledelse som et festligt indslag i forbindelse med den sidste damptogstur.

Aage af Jungshoved.

Det startede, som det ofte starter. Jeg mødte en pige. Det var sådan, jeg endte på Jungshoved.

Der var en grund til salg, den var egentlig lidt for lille, men den lå perfekt. Lige overfor en mur af store egetræer, med ugler. Ikke langt fra havet hvor sæler baskede i solen, under åben himmel og gule marker.

Og ingen ved, det findes, Jungshoved. Det er kun de få indviede, og så dem der drejer forkert på 265. Det er skjult for omverden, uspoleret. Det er et lille samfund af hard-core, old school generationsJunghoveder og så de nye københavnere. Når folk spurgte, hvor jeg boede, sagde jeg altid, at Præstø var Sydsjællands svar på Holte, og Jungshoved var Gentofte.

Jungshoved er et lukket lille samfund, næsten som en ø. Der er sammenhold og stolthed, gæstfrihed og plads. Også til de (skide) københavnere.

Grunden, jeg købte, var fyldt med frugttræer og små kuglerunde markmus, men også med drømme og historier.

Jeg har altid syntes, historie var spændende, og naboer og andre lokale fortalte glædeligt om dem, der havde boet der før os, fortalte om familierelationer og ikke mindst om stolthed og kærlighed til Jungshoved.

Da jeg skrev på Julehjertets Hemmelighed, og vi skulle bruge en skurk, så så jeg mit snit til at snige det smukkeste sted i Danmark med ind i historien. Og give lidt tilbage. Jeg kendte ikke Aage, der havde haft min grund, jeg kendte kun historierne om ham. Skurken i Julehjertes Hemmelighed er ikke baseret på virkelighedens Aage, de deler kun navn og Jungshoved. Intet andet. Men det var en chance for at sætte Jungshoved på kortet, en chance for at gøre opmærksom på det sted som havde sneget sig ind i mit hjerte.

Den fiktionelle Aage af Jungshoved er den gamle adel, der desperat forsøger at holde fast på en magt og en tid, som forsvinder mellem hænderne på ham. Danmark i 1850'erne var i omvæltning. Med indførelse af Grundlo-

ven mistede adlen at være hævet over pøblen. Det var starten på enden for dem. Det var gået ned ad bakke i mange år, men Grundloven var nok det sidste søm i kisten. Men nogle af dem nægtede at se virkeligheden i øjnene. Aage er en af dem. Slavehandler, herremand, røvhul. Han er en exceptionel god skurk, fordi han er intelligent, snu og forelsket. Han er farlig og ubehagelig. Og han er fiktion. Den virkelige Aage var hverken herremand eller slavehandler. Men han levede. På Jungshoved. Han havde sin gård overfor muren af egetræer, fyldt med ugler, frugttræer på grunden og små kuglerunde markmus, der sikkert også dengang pilede rundt.

Historien om Karen og Lindestrup fortsætter. Til Påske. På DR. Og mon ikke også Aage stikker sit velfriserede hoved frem endnu engang?

Jeg er desværre fraflyttet Jungshoved. Sådan er livet somme tider. Koldt og hårdt. Men min ekskæreste og min søn bor der endnu. Og min gode ven Per (min nabo).

En dag flytter jeg tilbage, for når Jungshoved først er i dit blod, så er det kærlighed.

Jesper Nicolaj Christiansen

Bladet kan købes i løssalg i gavlen på Jungshoved Skole, i Jungshoved Kirke og hos Boghandleren Tissot og Koch. Pris 30 kr.

Jungshoved Lokalforum

AFFALDSINDSAMLING PÅ JUNGSHOVED:

SØNDAG D.26.MARTS Kl.10.00-12.00

Mødested: Jungshoved Skole

I samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening arrangerer Lokalforum igen i år affaldsindsamling på halvøen Jungshoved. Vi mødes i skolegården, hvor der uddeles ruter, sække og handsker.

Igen i år laver vi et par korte børnefamilieruter!

Tilbage i skolegården senest kl.12.00 sorteres og vejes affaldet, og der bydes på kaffe/te/saft og kage.

Vi håber, at rigtig mange vil medvirke søndag den 26.3 - og resten af året, så vi kan have en ren halvø til glæde for mennesker, planter og dyr.

På gensyn og venlig hilsen Jungshoved Lokalforum

Affalds indsamlingen 2023

Danmarks Naturfrednings forening

Jungshoved Lokalforum

Nyt fra turudvalget

Vi har planlagt 7 traveture i denne vintersæson. I skrivende stund er de 5 gennemført med fint deltagerantal og altid god snak. En enkelt tur den 4. januar druknede i storm og regn, så de to fremmødte blev enige om at skynde sig hjem i varmen. Desuden har vi planlagt to andre arrangementer, så forårets og sommerens program ser sådan ud:

15. marts kl. 13.00: Travetur til Strandengene i Bøged og Bønsvig Strand fra P-pladsen på Ørnevej. Ca. 5 km. Alle er velkomne.

12. april kl. 13.00: Anemone- travetur i Bønsvighoved skov fra Bønsvigvej 31. Ca. 5 km. Alle er velkomne

4. juni kl. 10.00: Cykeltur fra Folkeparkens p-plads. Alle er velkomne, små og store med rugbrødsmotor eller el. Man kan cykle hele ruten eller korte turen af undervejs.

Vi satser på dejligt vejr, blomstrende rododendron og lysegrønne skove. Vi slutter ved madpakkehuset i Folkeparken, hvor den medbragte mad og drikke kan nydes. Der bliver bål og pandekagebagning. Alle er velkomne.

Tilmeld dig gerne til lisejacobsen1@gmail.com eller sms 24 45 31 47

Mere til kalenderen:

6. august kl. 13.00 -16.00: Krible-krable-dag i Folkeparken, hvor vi indsamler og registrerer insekter med hjælp fra Brian Willum Petersen, som ved en masse om insekter og andre krible- krable dyr. Der bliver skattejagt, kreative aktiviteter, spil og bål med snobrød. Alle er velkomne til en lærerig og hyggelig dag.

2. september kl. 10.00: Traveturen Jungshoved rundt, 22 km. En tradition gennem mange år.

Begge ovenstående arrangementer beskrives yderligere i næste nummer af bladet.

Vi glæder os til at møde jer alle i Jungshoveds dejlige natur.

Venlig hilsen Turudvalget, Marianne, Torben, Bent og Lise

Sjov sommer i Folkeparken - 2023

Igen i år er der planlagt en lang række arrangementer i Folkeparken. Sidste år deltog samlet omkring 250 børn og voksne i de 9 arrangementer, der indeholdt dans, sang, fortællinger, natur-og bålaktiviteter og fællesspisning. Vi glæder os til at se børn og voksne til:

Lørdag d.10.juni kl. 11-12 indtager Marie Jarlov igen i år danse-scenen i Folkeparken. Kom til en sjov og gratis dansetime.

Marie er tydelig og dygtig til at instruere og god til at finde musik med masser af rytmer. Et af kendetegnene ved Maries dans er, at alle er velkomne. Derudover er man som deltager garanteret et eller flere grin, da Marie også er sprudlende, nærværende og samtidig fuld af fup og fiduser.

Vi glæder os til skrue op for musikken og danse løs, alle er velkomne både børn og voksne. Medbring gerne koldt vand til pausen.

Tilmeld dig gerne til: Mille Larsen

milketherese@hotmail.com

Lørdag d. 17. juni kl. 15.00-16.30

Trænger du til at få smurt stemmebåndene? Denne dag kommer De Dysted Spillefolk til folkeparken.

Det bliver en hyggelig eftermiddag med folkemusik og fællessang. Medbring gerne kaffe/ the og kage.

Tilmeld dig gerne til Torben Stade Nielsen: torbenstadenielsen@gmail.com el. tlf.22 78 59 70

Vi planlægger en lang række arrangementer i Folkeparken- et i juli og 3-4 i august måned – mere om det i juninummeret af bladet Jungshoved.

Et af arrangementer i august bliver en markedsdag, lørdag d. 12. august. Her vil der komme sjove aktiviteter for børn og voksne med bål, leg og levende musik – og sikkert en hel del mere.

Derfor indbyder vi lokale borgere i alle aldre og foreninger til at medvirke med boder og/ aktiviteter. Der vil være et begrænset antal stadepladser- så skynd dig! Tilmelding til Hanne Hansen: hh4720@gmail.com eller tlf. : 23 46 27 19

OBSOBS! OBS!

Så er der igen brug for nogle glade mennesker.

Driftgruppen søger penge til videreudvikling af Folkeparken.

Vi søger fonde, der vil støtte med midler til indkøb af træer, der er lidt større end de, der blev sat i første omgang.

Skulle vi være så heldige, at vi får midlerne, er der brug for nogle timers havearbejde i vores fælles "have".

Vi håber, at der kommer nogle, der kan hjælpe med at holde gejsten oppe på de, der har meldt sig som haveentusiaster, der både vil stå for fjernelse af spontan vegetation (det vi andre kalder UKRUDT), pleje af de urter, der ikke skal aflives, og så videre.

Det kan jo ske ved, at der kommer en kande kaffe og et par småkager op af kurven og op på bordene.

Vi har også tænkt på, at en af de små afgrænsede haver kunne blive til et STAUDEBED, så har I nogle stauder, der skal deles, eller helt fjernes, kan vi måske få dem sat i Folkeparken.

Vi har forsøgt at finde nogle dage, hvor vi håber, at mange vil bidrage med nogle minutters havearbejde. Bliver det mere, er det bare dejligt.

Vi har fået nogle forskellige redskaber til at lette arbejdet, dem forventer vi at få indviet på de planlagte arbejdsdage.

Vi sigter efter at kunne afvikle seks arbejdsseancer inden 1. juni.

Alle dage mødes vi kl. 13 og aftaler, hvad der kan nås.

Torsdag den 16.marts	Lørdag den 25.marts
Tirsdag den 18.april	Lørdag den 22.april
Torsdag den 11.maj	Lørdag den 20.maj

Hvor længe vi bliver ved, det kommer an på kræfterne, hvad vi orker, og om der er dækket op med lidt lækkerier på bordet i madpakkehuset eller under mastesejlet.

Henning Delf Nissen

Lokale energifællesskaber kan vise vej til bedre klima og lavere energi-regninger i landområderne

-Jungshoved Lokalforum har det sidste halve år arbejdet med at undersøge, om en ny lovgivning om såkaldte energifællesskaber kunne være aktuel at udnytte for os her på Jungshoved.

-Kort fortalt giver loven mulighed for, at naboer i fællesskab kan eje anlæg til produktion af vedvarende energi og/eller fælles varmeanlæg, hvilket betyder, at vi dermed kan købe varme og el til cost-pris. Fælles-eje er absolut ikke fremmed for os her på halvøen, hvor vi før er gået sammen om at etablere forbruger-ejede vandværker, forsamlings- og frysehuse.

-Vordingborg Kommune bakker op om arbejdet - og på de kommende sider kan du læse meget mere om emnet og om, hvad vi konkret har gjort. Vi starter med et kort referat af det borgermøde i november, som for alvor gav Lokalforum og kommunen blod på tanden - og siden kan du læse om, hvad der er sket frem til deadline for bladet den 1. februar.

-Vi har også besluttet at bruge god tid til at diskutere energifællesskaberne, når vi alligevel mødes til Jungshoved Lokalforums ordinære generalforsamling den 23. marts kl. 19 (se indkaldelse andetsteds i bladet). Her vil vi efter generalforsamlingen give en status på arbejdet, ligesom der vil være mulighed for at diskutere konkrete ideer og den videre vej.

-Vi satser stærkt på, at der kommer til at ske noget omkring energifællesskaber, så kom glad eller skriv til os på jungshoved.lokalforum@gmail.com. Vi har stærkt brug for flere ildsjæle for at få energi-fælleskaberne til at blomstre!

God fornøjelse med læsningen!

PS. Tema-siderne er finansieret af en speciel pulje fra Energistyrelsen, som vi har fået del i.

Lokale energifællesskaber på Jungshoved

I et lokalt energifællesskabslutter naboer sig sammen og etablerer grøn elproduktion, typisk vindmøller og solceller, og eventuelt en lokal, fælles varmeforsyning, baseret på varmepumper - til gavn for klimaet og for medlemmernes pengepung. Energianlæg og bygninger i fællesskabet skal ligge relativt tæt på hinanden, typisk indenfor 2-3 kilometer.

Fast, lav elpris

Medlemmer af energifællesskabet betaler en fast, lav pris for den strøm, der produceres på fællesskabets anlæg; prisen udgøres af produktions- og finansierings-omkostningerne. Ved behov for mere strøm køberman dette fra nettet til elmarkedets almindelige priser.

Private solceller

Hvis man allerede har solceller på sit tag eller på sin grund, kan de udmærket indgå i fællesskabets pulje af produktionanlæg til grøn strøm.

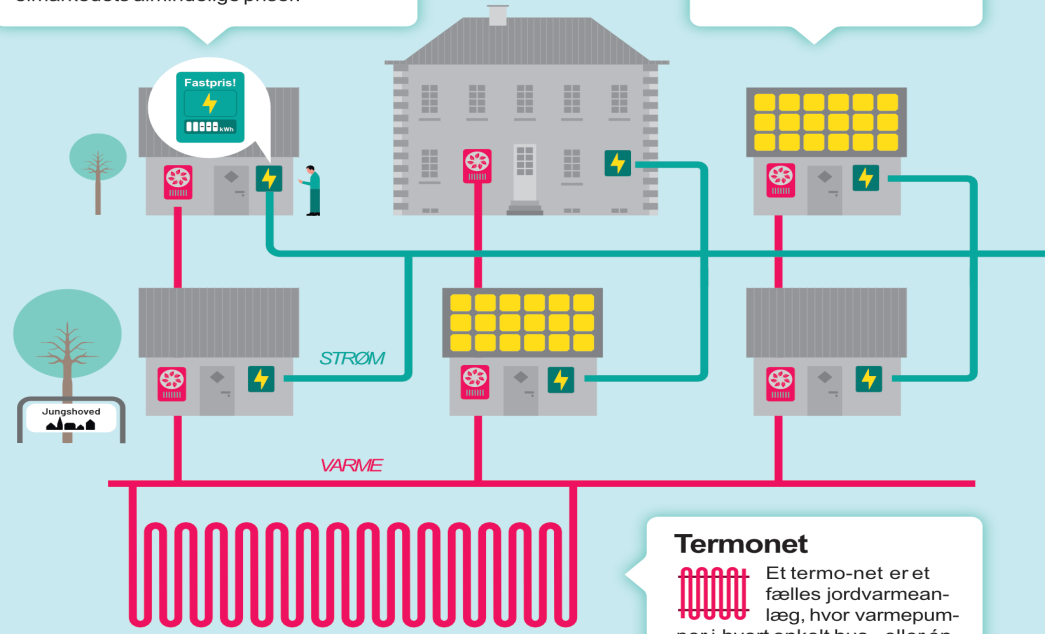

Termonet

Et termo-net er et fælles jordvarmean-læg, hvor varmepum-per i hvert enkelt hus - eller én varmepumpe, der forsyner flere huse - trækker varme ud af et stort net af uisolerede slangeri frostfri dybde. Elforbrug til varme skal man ikke betale el-afgift af.

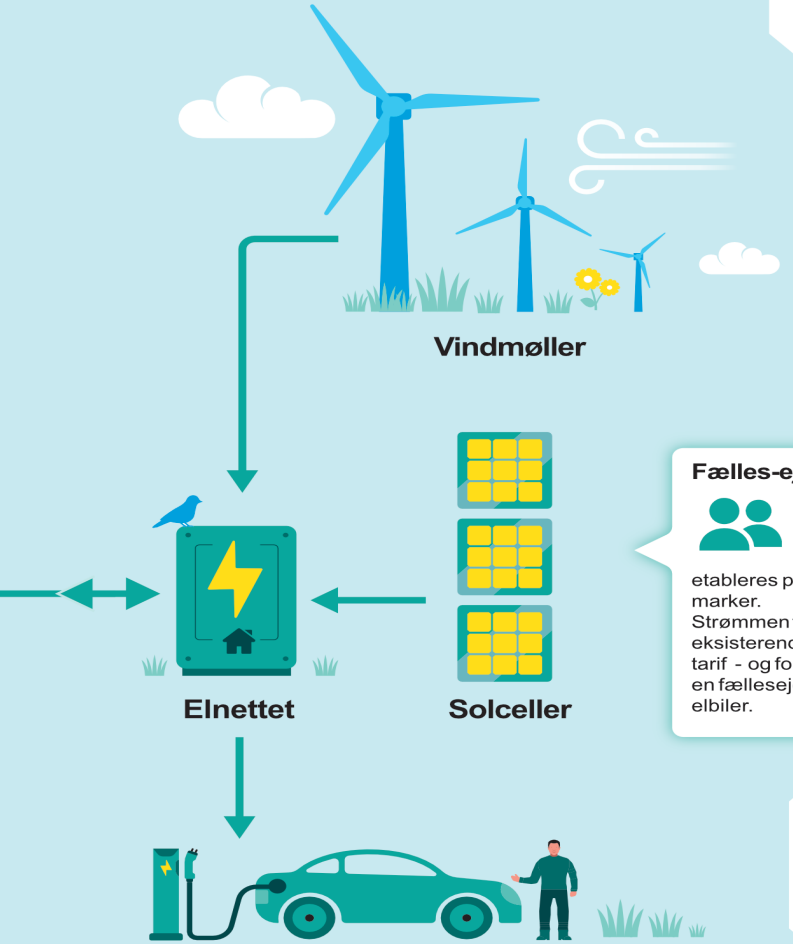

Fælles-ejede VE-anlæg

Fællesskabet etablerer og ejer (mindre) vindmøller og solceller, der kan etableres på store tage eller på marker.
Strømmen transporteres i det eksisterende elnet til en nedsat tarif - og forsyner måske også en fællesejet ladestation til elbiler.

Finansiering

Energi- og varmeforsyningsanlæg skal finansieres via fælles lånoptagning i bank og realkreditinstitutter - og forhåbentligvis også gennem støtte fra fonde og puljer. Målet er, at lånene afdrages over energiregningen, og at medlemmerne i energifællesskabet dermed får en lavere energiregning.

Foto: Ove Toftbjerg

Velbesøgt borgermøde gav god appetit på energifællesskaber

Det er ikke for meget at sige, at de cirka 40 deltagere i Lokalforums dialogmøde om klima-udfordringen den 15. november virkelig fik ny viden og inspiration med hjem.

På cirka 45 minutter gav aftenens engagerede og vidende hovedtaler, civilingeniør og tidligere professor ved Aalborg Universitet, Ulrik Jørgensen, et overblik over energipolitikken

før og nu - og han forklarede derefter, hvordan en ny lovgivning fra EU åbner interessante muligheder for beboere i landområder som vores.

"Jeg har kastet mig over den del af energipolitikken, der handler om at få befolkningen med på den grønne omstilling," forklarede Ulrik Jørgensen om sit engagement i at fortælle og oplyse om mulighederne i de såkaldte energifællesskaber.

Ifølge Ulrik Jørgensen var den grønne omstilling tilbage i 70'erne og 80'erne i høj grad båret af netop lokale fællesskaber, hvor man primært investerede i vindmøller. En udvikling, som i øvrigt også foregik her på Jungshoved, hvor der blev opstillet mindre fællesmøller ved Stavreby og Bønsvig.

Siden da har energipolitikken fokuseret på at etablere større og større vindmøller og solcelleparker for at få reduceret prisen på grøn strøm, og dette fokus på de store anlæg er stadig fremherskende i dag i Energistyrelsen og blandt de fleste politikere, forklarede Ulrik Jørgensen.

Men der er to alvorlige udfordringer ved denne "stort er godt" filosofi. Dels kræver den kraftige og dyre kabelforbindelser, så strømmen kan transporteres fra produktionssted til dér, hvor elforbruget ligger, og dels støder planerne om at etablere de store anlæg ofte på modstand fra naboerne, som ikke får nogen direkte fordel af de store anlæg.

Samtidig er der nu så store mængder vedvarende energi i energisystemet, at el-forbruget i langt højere grad skal indrette sig efter, hvornår vinden blæser og solen skinner. Og det er her, de lokale energifællesskaber kommer ind på scenen:

"Lokale fællesskaber skaber dels øget bevidsthed om energiforbrug, dels kan de forsyne os med grøn el og varme, uden at nettet skal udbygges," pointerede Ulrik Jørgensen.

Meget kort fortalt bygger den nye lovgivning om energifællesskaber på nærhed mellem produktion og forbrug, og loven giver naboer ret til i fællesskab at producere, lagre og forbruge grøn strøm - og også til at bruge strømmen til varme eller til opladning af elbiler.

Medlemmerne deler omkostningerne til den fælles produktion af el og varme og får dermed strømmen til costpris - og sælger og køber sammen fra elmarkedet. Strømmen transporteres mellem deltagerne i fællesskabet i det eksisterende elnet - sandsynligvis til en nedsat takst (tarif) - og der-

med vil deltagerne samlet set både få billigere energi og fremme den grønne omstilling.

"Men I skal være opmærksomme på, at "costpris" betyder, at man betaler cost-prisen hele tiden og altså ikke mere kan udnytte, at strømmen af og til er meget billig på det store elmarked," påpegede Ulrik Jørgensen.

Det er endnu ikke fastsat, hvor stor afstanden højst må være mellem energianlæg og energifællesskabets medlemmer, men Ulrik Jørgensen vurderer, at vi taler om "nogle kilometer".

Størst interesse vakte Ulrik Jørgensens oplysning om, at der er gode muligheder for at etablere en kollektiv varmeforsyning i landområder som vores med en relativ ny teknologi. Det kan ske med et såkaldt "termo -net", der i princippet er en slags fælles jordvarmeanlæg.

Sådan et anlæg består af flere dele

Mange meter jordvarmeslanger, nedgravet i cirka én meters dybde på et stort areal. Slangerne er fyldt med en såkaldt brine, (vand med miljøgodkendt frostvæske), der optager varmen fra jorden.

Herfra fordeles varmen til de enkelte huse i termonettet, der består af lavtryks-plastrør, som er langt billigere at lægge end fjernvarmerør.

I hvert hus monteres en varmepumpe, der "pumper" varmen op til højere temperatur og over i bygningens eksisterende centralvarmesystem, hvor varmepumpen altså erstatter olie- eller pillefyret.

Ved et sammenhængende byggeri vil det være muligt at dele en lidt større varmepumpe mellem flere boliger.

Da jordvarmen optages ved lav temperatur, kan varmesystemet også udnytte overskudsvarme fra forskellige typer lav-temperatur varmekilder (for eksempel spildevand, kølevand eller drikkevand).

For at kunne opfylde loven, skal et lokalt energi- og varmefællesskab etableres som enten en forening eller et Amba (Andelsselskab med begrænset ansvar), som deler indtægter og udgifter til medlemmernes fordel. Netop andelsselskaber er ifølge Ulrik ikke en fremmed tanke for os i Danmark, hvor vandværker, elværker, mejerier og frysehuse er blevet etableret på denne måde.

"Men I skal huske, at etablering af sådanne energifællesskaber kræver en fælles og langvarig indsats fra jer.

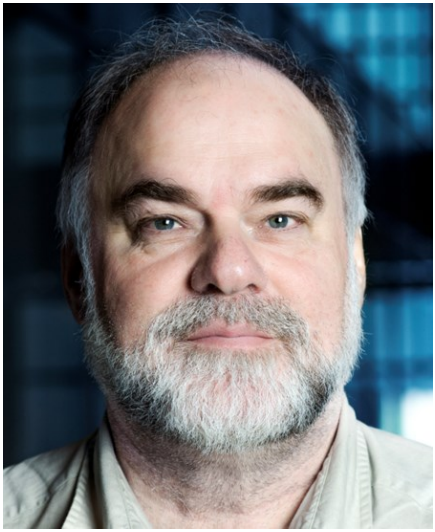

Ulrik Jørgensen

Det betyder, at I skal beslutte jer til at ville gøre noget i fællesskab, før I kan komme videre i processen," sagde Ulrik Jørgensen.

På et spørgsmål fra salen anslog han omkostningen pr. husstand til en fælles varmeløsning til cirka 100.000 kroner, men at det sandsynligvis vil være muligt at få en fornuftig finansiering af et samlet varmeprojekt.

Foto: Ove Toftbjerg

Han oplyste ligeledes, at en termonet-løsning - modsat et fjernvarmesystem - ikke kræver så stor tilslutning til projektet. Et termonet kan således anlægges med helt ned til 15-20 husstande som deltagere.

—oOo—

Kommunens politikere: Måske skal vi omgøre nogle beslutninger

Klimamødet på Jungshoved Skole havde også tiltrukket en god håndfuld politikere fra Vordingborg Kommune, især fordi der var tale om et såkaldt dialogmøde, hvor kommunens politikere i forvejen har sat kryds i kalenderen og forpligtiget sig til at mødes med borgerne, men de fem politikere gav bagefter udtryk for, at de virkelig havde fået ny viden og noget at tænke over. Eller som Nikolaj W. Reichel fra Socialdemokratiet udtrykte det: "Jeg har fået vendt sindet."

Formand for klima- og teknikudvalget, Anders J. Andersen (A) sag-

de, at han kunne se store muligheder i at etablere lokale energifællesskaber som et supplement til de store VE -anlæg, som kommunen også skal finde plads til:

"Vi har tidligere sagt nej til små vindmøller på Jungshoved, men jeg tror, at vi af hensyn til klimaudfordringen er nødt til at ændre os og acceptere ting, som vi ikke ville acceptere for få år siden," sagde han og tilføjede, at han selv er tilhænger af vindmøller på land, men at de ikke behøver være så store.

Jesper Adler (C) var meget begejstret for, at lokale energifællesskaber bygger på andelstanken:

"Andelstanken er rigtig god, og hvis de lokale driver sådan et energifællesskab, så bliver der reageret med det samme, hvor der opstår fejl osv. Hvis I selv kan blive enige om at placere nogle vindmøller på Jungshoved, så vil jeg gerne være med til at godkende dem," sagde han.

Borgmester Mikael Smed oplyste, at politikerne i den nye budgetaftale netop har aftalt, at Vordingborg Forsyning skal se på, hvordan borgerne kan blive en større del af den grønne omstilling:
"Måske kunne det resultere i et samarbejde med jer. Vi vil i hvert fald gerne være med - for vi ser et stort potentiale i den slags løsninger i mange landsbyer i kommunen," sagde han.

—oOo—

Ny udvikling efter mødet: Kommunen vil finansiere varme-analyse

Efter klima-borgermødet og de positive udmeldinger fra politikerne bad Lokalforum om et møde, hvor vi kunne drøfte mulighederne for et samarbejde med kommunen om en fælles varmeforsyning i Jungshoved By, som også omfatter skolebygningen.

Mødet blev afholdt torsdag den19. januar, og i mellemtiden havde kommunalbestyrelsen i Vordingborg vedtaget at støtte indledende undersøgelser af alternative varmeløsninger udenfor fjernvarmeområderne. Derfor kunne kommunen tilbyde os at få foretaget en indledende screening af økonomi og muligheder for en fælles jordvarmeløsning, et såkaldt termo-net, i Jungshoved By af kommunens rådgiver, **Gate 21.**

TEMA - Lokale energifællesskaber

En indledende screening kræver friske og opdaterede data om, hvad beboerne varmer op med og hvor meget energi, de bruger - og derfor uddelte Lokalforum søndag den 22. januar cirka 60 sedler/skemaer i og omkring Jungshoved By. Her bad vi om oplysninger om bygningerne og deres energiforbrug til opvarmning og varmt vand - og om en uforpligtende melding på, hvorvidt man er interesseret i at være med i en kollektiv varmeløsning.

Skemaet/brevet er lagt ud på Jungshoved Facebooksiden, så alle kan se det - og fristen for at svare er 5. februar. Så når I læser disse sider, ved vi, hvor stor interessen er i Jungshoved for at deltage i en kollektiv løsning ! Hvis det bliver et ja, håber vi på at kunne finde penge til et egentligt for-projekt, hvor erfarne energirådgivere kan beregne helt præcist, hvordan anlægget skal strikkes sammen, og hvor stor besparelsen bliver for deltagerne i varmefællesskabet.

Men hvad med de andre landsbyer på Jungshoved - og hvad med den anden del af et energifællesskab, nemlig de vedvarende energianlæg, som skal give billig strøm til fællesskabet?

Som nævnt flere gange så skal energianlæg og bygninger i det enkelte fællesskab ligge ret tæt på hinanden (cirka 2-3 km) for at man kan komme ind under lovgivningen, og derfor skal vi nok regne med, at der skal etableres flere energifællesskaber rundt om på Jungshoved.

Derfor ser vi også arbejdet med varme-løsningen i Jungshoved By som et første pilotprojekt, der kan kopieres til andre landsbyer, hvor der er interesse for det. Ifølge Ulrik Jørgensen giver det mening af etablere fælles varmeløsninger med termo-net i landsbyer med helt ned til 15-20 deltagende huse.

Den anden del af konceptet for energifællesskaberne - altså etablering af fælles, grøn el-produktion - har Lokalforum ikke arbejdet så konkret med endnu. Dels har vi brugt kræfterne på varmeløsningen (der virkelig haster) og dels er de nye tariffer for lokal transport af el endnu ikke på plads.

De to dele kan dog sagtens etableres uafhængigt af hinanden, så derfor vil vi med dette opfordre landsbyer eller naboer, der er interesserede i at starte et energifællesskab, om at skrive til os på Lokalforums mail-adresse: jungshoved.lokalforum@gmail.com eller ringe til vores klimakoordinator på 24452702 (Sanne Wittrup), så vil

vi prøve at rådgive, støtte og koordinere arbejdet så godt, vi kan.

Vi vil samtidig opfordre alle interesserede til at møde op til Lokalforums Generalforsamling den 23. marts i Egnshuset. Her vil vi efter det ordinære møde diskutere, hvordan vi kommer videre med energifællesskaberne - til gavn for klimaet og beboernes økonomi.

Så kom endelig og vær med til at sætte dit præg på debatten!

Med energisk hilsen

Jungshoved Lokalforum

Netselskabet Cerius: Masser af plads til at øge elforbruget

Lokalforum havde forud for klimamødet spurgt net-selskabet Cerius - som ejer, driver og vedligeholder elnettet i vores område - hvordan de forholder sig til etablering af lokale energifællesskaber, og hvordan det ser ud med plads i elnettet til vindmøller, varmepumper, elbiler med mere.

Svaret fik vi i en video, hvor analytiker Christian van Maarschalkerweerd forklarede, der er rigelig kapacitet i de netstationer, hvor den almindelige forbrugers elinstallation er tilsluttet:

"Samtidig har vi data og værktøjer, der hele tiden holder øje med, om belastningen ændrer sig, så vi hurtigt kan udbygge kapaciteten. Så I kan roligt etablere varmepumper og opsætte ladestandere til elbilen på Jungshoved," sagde han.

Han påpegede dog også, at udbygning på højspændingsniveau er mere kompliceret og kostbar, og at man derfor - via højere nettariffer mellem 17-21 i vinterperioden - prøver at reducere topbelastningen for at kunne udskyde eller undgå dyr netudbygning.

Når det gælder de lokale energifællesskaber, så forklarede Christian Maarschalkerweerd, at der stadig ikke er vedtaget en lovgivning, der tillader et netselskab som Cerius at

give en speciel net-tarif til nogen - også selvom man gerne ville:

"Men når det forhåbentligvis snart sker, og vi skal til at fastlægge størrelsen af den reducerede tarif, så skal vi som netselskab holde tungen lige i munden. Vi skal nemlig sikre, at det lokale energifællesskab er opbygget, så det virkelig reducerer trækket på elnettet i spidsbelastningsperioderne og dermed reelt medvirker til at reducere behovet for netudbygning," sagde analytikeren.

Mere konkret handler det om, at energifællesskabet skal have en jævn, grøn elproduktion ud over døgnet og et elforbrug, der matcher produktionen så godt som muligt.

"Vi har arbejdet med energifællesskaber i de seneste år og har hele tiden presset på for at få lovgivningen på området på plads," sagde han.

Cerius transporterer strøm til 400.000 husstande og virksomheder i Nordvest-, Midt- og Sydsjælland, Lolland-Falster og øerne.

—oOo—

Indkaldelse til generalforsamling

Hermed en indkaldelse til generalforsamling i Jungshoved Lokalforum torsdag den 23. marts 2023 kl. 19.00.

-Dagsorden som skrevet i vedtægterne.

-Overvej om du ønsker at stille op til bestyrelsen eller om du har forslag, som du synes skal behandles på generalforsamlingen. Giv gerne besked en uge før mødet.

-Efter mødet kan du høre, hvor langt vi er kommet med energifællesskaber. Hvis du har ideer, så er der mulighed for at drøfte ideerne. Og så har vi brug for ildsjæle!

Nyt fra Jungshoved Skole

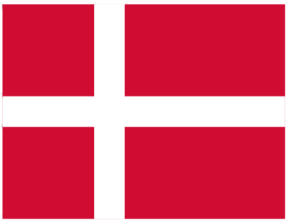

Jungshoved Skole fylder 100 år i 2023:

Skolen blev bygget i 1923 og taget i brug i november måned samme år. Den officielle indvielse fandt først sted den 18. marts 1924. Meget er forandret på 100 år, men skolen lever i bedste velgående, og det vil vi gerne fejre ved sæsonstart 2023-24. Nærmere følger til den tid.

Siden sidste nummer af bladet:

Når bladet udkommer, er vinteren snart forbi, og dagene er blevet længere. På trods af mørke tider og energikrise har vi haft en meget aktiv sæson i skolen. Flere hold end nogen sinde og liv i huset dag og aften alle ugens dage.

Der var i efteråret lagt op til, at man skulle spare på julebelysningen. Vi ventede på et direktiv fra kommunen, men det kom aldrig, og derfor besluttede vi, at det nok var ok at have ét juletræ i skolegården, som var tændt i de mørke timer, hvor der var folk i skolen. Selvom vi savnede lyskæderne i de store krukker, lyste det lille træ op i en ellers meget mørk skolegård.

Første weekend i advent kunne skolen endelig lukke op for julemarked igen, og mange fandt vej ind i skolen, hvor der var mange med hjemmelavede juleting, gaveideer, juletræ, fiskedam, varme æbleskiver og gløgg. Det er en rigtig hyggelig tradition og for mange en god start på december måned.

Foto: Lise Jacobsen

Den 10. december arrangerede Jungshoved Lokalforum/Skole julefest i Folkeparken og skolen. En rigtig hyggelig dag med børn og voksne i klart frostvejr. Vi startede med at spise varme æbleskiver i madpakkehuset og ved bålet. Børnene- og en del voksne- var på en ” iagttagelsestur”, hvor nogle ”frække trolde” havde hængt en masse ting op i det levende hegn, ting, der ikke hørte til i naturen. Dem skulle børnene så finde, og det var de skrappe til. Bagefter ristede de skumfiduser ved bålet, inden lanternen blev tændt, og mørket kom snigende. I en lang, lysende slange gik vi til skolen gennem parken med højt til stjernerne, et flot syn. I skolen listede vi ind i gymnastiksalen, hvor et juletræ var tændt med levende lys. Skolenissen havde

lagt poser til børnene under træet, som blev nydt efter sang og dans om træet til MC´ dejlige musik. En god og rolig start på alt juleriet og dejligt at se, hvor hurtigt børn, der ikke kender hinanden, alligevel hurtigt kommer i snak og leg.

I folderen "Det sker i vinter på Jungshoved", som blev bragt som midtersider i bladet i september, var der mange fortsatte hold og aktiviteter og flere nye tiltag. Alle aktiviteter og hold kører rigtig godt, afspændingsholdet er dog stoppet. Efter nytår er der kommet et morgenyogahold v. Sussie, som nu har 2 hold, endnu et keramikhold v. Tine, som nu har 3 hold, linedance er i gang og vil gerne lave endnu et hold for begyndere. Også vegetarmadlavning er fuldt booket. Pensionistgymnastik tæller 28 deltagere M/K, og der er som regel mellem 20 og 26 hver gang!

Pensionist gymnastik, foto: Bo Pagh

Da 2022 startede med energikrise, var vi meget nervøse for, hvordan vi skulle klare dette regnskabsår. Oliepriserne og elpriserne var fordoblet på rekordtid. Der blev krav til offentlige bygninger om at holde 19 grader og ikke mere i lokalerne. Så der har været gang i de varme sokker og sweaters, tæpper og dyneveste i vinter.

STOR tak til alle skolens brugere for at bære over med de færre varmegrader. Ved fælles hjælp kommer vi godt ud af 2022. Vi har udskudt udskiftning af de sidste vinduer, - dem, der vender mod atriumgården, og skolen kan derfor komme ud af regnskabsåret uden at tære ret meget på beholdningen. I det kommende år modtager vi et lidt større tilskud fra kommunen end i 2022 på grund af pristalsregulering.

Nyt fra Jungshoved Skole

Foto Jesper True

Flot donation fra Traktortræk:

Den 26. januar var jeg inviteret til Traktortrækforeningens arrangement i skolen. Anledningen viste sig, at være en donation på 10.000 kr. til skolen. Simpelthen så flot, og vi siger TUSIND TAK. Vi kan sagtens bruge dem.

Udlejningerne er langsomt vendt tilbage i både skole og lærerbolig, så vi har igen fået indtægter efter nogle magre corona år. Flere lokale har fundet ud af at leje et lokale eller flere i forbindelse med børnefødselsdage og andre familiearrangementer. Ofte med en aktivitet i Folkeparken. Den ide er hermed givet videre.

Skolebygningen ejes jo af Vordingborg Kommune, som, efter at vi har rykket, har genoptaget undersøgelserne for muligheder for et nyt varmesystem uden olie. Vi havde besøg af en konsulent samme dag, som lokalforum holdt temamøde om klima og fælles energiforsyning, d.15.november. Efterfølgende er der taget en række initiativer, som man kan læse om andre steder i bladet. Specifikt vedrørende skolen afventer vi konsulentens bud, men finder det oplagt, at skolen går med i en evt. fælles løsning.

Bladet kan købes i løssalg i gavlen på Jungshoved Skole, i Jungshoved Kirke og hos Boghandleren Tissot og Koch. Pris 30 kr.

Nyt fra Jungshoved Skole

ÅBENT HUS

Skolen byder traditionen tro indenfor til

ÅBENT HUS LØRDAG DEN 1. APRIL kl. 10.00-14.00.

Her viser alle skolens brugere, hvad huset bruges til, og alle er velkomne. Hold øje med programmet på sociale medier og opslagstavler i marts måned.

ARBEJDSDAG

Alle skolens brugere har arbejdsdag i skolen:
Lørdag den 29. april kl. 9.00-13.00

Vi har to arbejdsdage om året, en før start på vintersæsonen og en i foråret. Når vi er mange og gør det ofte, kan vi nå utrolig meget på sådanne to formiddage til glæde for os alle. Der skal gøres rent, males, luges, fejes, bygges kompostbeholder, ryddes op i skabe og skuffer mm. Vi starter med morgenkaffe/te og opgavefordeling kl.9.00 i køkkenet og slutter med frokost samme sted.

Vi håber, at vi igen kan blive mange nok.

På gensyn i skolen til diverse aktiviteter.

Pva styregruppen, Lise Jacobsen.

STØT BLADET

Store som små bidrag modtages med TAK

Konto nummer: 6140 0004064737. Skriv BIDRAG på indbetalingen.

”Det er bare Grønland” (Del 2)

” Is i maven”

Af Anæstesisygeplejerske Mariane Kristensen (Fortsat fra nummer 4-2022)

I skrivende stund sendes dokumentarudsendelsen om Sirius patruljen på DR, og når jeg ser disse udsendelser, kan jeg levende sætte mig ind i forholdene, som man ser der. Turen ud i det uendelige på hundeslæde, fangernes liv, de noget spartanske og ofte ringe boligforhold, de manglende forsyninger, vejret som har så stor en indflydelse på dagligdagen og ikke mindst befolkningens muligheder og sundhedstilstand. Det er barske forhold, der bydes befolkningen i de små kystbyer.

I tiden under mit ophold, levede vi blandt de lokale, var kollega med dem, havde dem som patienter, levede meget under de samme betingelser som dem og lærte dem derved at kende.

Vi lærte at bruge udtrykket: ” det er bare Grønland”, som bruges i utrolig mange sammenhænge, så som når vejrforholdene er barske og utilregnelige, når man som grønlænder ikke kan få en uddannelse, når man ikke kan få forsyninger til området om vinteren, når der opleves store alkohol problemer i familierne, når børn misbruges, når der er sygdomstilstande, som man ikke kan blive behandlet for og bare må leve med, hvis man overlever. Eller når der i byen på ca. 3000 indbyggere begås 3-4 selvmord på en weekend, og der bliver overbelægning i kapellet. Og når man som dansker oplever den grønlandske arbejdsmoral, hvor det er helt almindeligt at udeblive fra arbejde, uden at give besked, og så tilmed virke meget forarget, når de kontaktes om udeblivelsen. F.eks. kunne svaret være: ” At jeg vel nok kunne forstå, at hun ikke kunne komme, når hun havde ondt i armen” og en anden, at han ikke kunne møde, for han var skidefuld. De fleste hjælpere og andre ufaglærte grønlændere er 14 dags lønnede, og det betyder for manges vedkommende, at de har 2 perioder indenfor en måned, hvor de udebliver fra arbejde, fordi de har været i byen og bruge pengene, ofte på alkohol.

Den manglende arbejdsmoral resulterede i, at jeg prøvede at møde en søndag morgen, alene på sygehuset sammen med en gymnasieelev, som var

vikar. Da måtte jeg mobilisere afdelingssygeplejersken, og han kom os så til hjælp. I en aftenvagt oplevede jeg også, at hjælperen tog sin frakke på og orienterede mig om, at hun nu blev kørt hjem, i ambulancen selvfølgelig, for hendes mand havde ringet, at der var lavet mad, og den skulle hun hjem og hente, så kunne jeg jo lige passe sygehuset, det var også fuldstændig normalt.

Forholdene er også, så man ofte skal have " is i maven", når man kommer derop i sådan et job, som mit. F.eks. fik jeg en dag en melding om, at den unge læge var taget ud i helikopter for at evakuere en yngre kvinde med ondt i maven. Alt tydede på at hun var gravid udenfor livmoderen, en tilstand som man dør af, hvis den ikke behandles.

Der blev bidt lidt negle, for jeg var godt klar over at vi ikke havde de store muligheder for at behandle hende, for vi havde ingen gynækolog/ kirurg, til at stille diagnosen, og ej heller nogen, der kunne operere. I ventetiden undersøgte jeg, hvad der fandtes af væsker til at fylde hende op med, det viste sig at vi kun havde saltvand, det kommer man ikke langt med. Blodet i blodbanken var for gammelt. Egentlig skulle hun flyves til Nuuk, 500 km længere sydpå, men vejret var ikke til at flyve med ambulancefly, så vi måtte tage imod.

Da hun ankom, var hun bleg, smerteforpint og havde lavt blodtryk, rigtig dårlige odds, i fællesskab måtte vi observere og undersøge hende, det fandtes ikke meget apparatur, dog var der en scanner, men ikke personale, som kunne beskrive billederne. Det klarede vi så ved at Face Time til Nuuk. Vores mistanke var rigtig, hun skulle hurtigst mulig til Nuuk, men vejret var ikke til det, så fortsat " is i maven". I 3-4 timer observerede/ behandlede jeg hende i afdelingen, krydsede fingre, indtil vejret blev til flyvning. Næste morgen fik vi besked fra Nuuk, at hun overlevede.

En nat kom der en fødende. Der er ikke fødested og ingen jordemoder aften/ nat på sygehuset, de gravide, skal planlagt sendes til Nuuk, men de dukker op! Patienten havde en ide om, at hun ville føde der, det havde hun gjort tidligere, hun påstod at vandet var gået, og at hun havde veer. Den vagthavende læge havde ikke været med til en fødsel i over 30 år, så vi krydsede godt nok fingre. Efter nærmere undersøgelse viste det sig, at vandet ikke var gået, og at veerne var plukveer. Dagen efter blev hun flyttet. Puha! det var tæt på! Igen " is i maven" og "det er bare Grønland"!

I starten af opholdet ønsker man at gøre noget ved forholdene, men meget hurtig finder man ud af, at man som dansker absolut ikke skal blande sig. Forholdet til grønlænderne er for det meste godt, vi er også meget afhængige af hinanden, dog skal man ofte bede dem om at udføre opgaverne, da det er få, der selv tager initiativ

til noget. Jeg oplevede også mange af dem som utrolig barnlige/ umodne.

De fleste grønlændere ser meget op til de danske vikarer. Som dansker gjaldt det om at finde en hårfin balance mellem at være interesseret, gode venner med dem, og så ikke være for nysgerrig og have for meget omgang med dem. Mens jeg var der, var der en meget dygtig og interesseret grønlandsk medhjælper, som stoppede fra den ene dag til den anden. Senere hørte vi, at hun var blevet mobbet ud af grønlandske kolleger, fordi hun havde været for danskervenlig.

Det sociale liv for os danske bestod af lange gåture, biblioteksbesøg, kaffedrikning eller spisning på Sømandshjemmet, (byens samlingssted). Her mødte man andre fastboende danskere. Nogle havde også ski med, som der var rig mulighed for at stå på. Enkelte var ude at isfiske eller på jagt. Hvis man havde fri om søndagen, var kirkegang også en mulighed. Hver aften var der bankospil i forsamlingshuset. Der var en sportshal, hvor der blev spillet badminton, og hvor der var gymnastik.

Det er de samme aktiviteter som findes for grønlænderne. F.eks. havde den grønlandske sygeplejestuderende i friweekender altid været ude at isfiske med sin far. De fangede torsk. Selve torsken regnede de ikke for noget, den fik hundene, det var kun for at få rognen fra fisken, som er en stor delikatesse. Det var den eneste beskæftigelse i området hvor hun kom fra, og hun fortalte levende om det hver mandag.

At køre autentisk hundeslæde var også en meget yndet beskæftigelse, det skal man bare prøve. Vi kørte med en af sygehusets portører, som blandt andet stiller op til Grønlands mesterskab i Hundeslædekørsel. Vi var to danskere med på slæden, hvor vi blev placeret i rensdyrskind, for at kunne holde varmen, det frøs 24-25 grader. Turen gik ud mellem fjeldene, en fornemmelse af at køre ud i det uendelige ingenting (som Sirius patruljen). Langs havet, kunne vi langt ude i horisonten se Diskoøen glinse i solen, som en diamant, fantastisk syn, som skal opleves.

På en fridag ville jeg på biblioteksbesøg i den anden ende af byen, det frøs

25-26 grader, jeg var godt klædt på, for det var Corona tiden, så man skulle også færdes med maske. Da jeg nåede biblioteket, var mine briller meget duggede, jeg standsede for at tørre dem, inden jeg skulle ind. Det viste sig at være et tykt lag is, så der gik lidt tid, inden de tøede op, og jeg kunne låne mine bøger - det var også "bare Grønland".

På grund af den enorme kulde havde vi en del telefonproblemer, når vi færdedes ude. De kunne simpelthen ikke holde strøm, så det var altid om at have dem så tæt på kroppen som muligt og håbe på, at de holdt lidt længere. It-forbindelserne var heller ikke særlig stabile, afhængig af vejrforholdene, det mærkede vi også arbejdsmæssigt.

En af de ting, som var en verden langt, langt væk fra, hvad man oplever i Danmark, var muligheden for at få forsyninger i løbet af vinteren. Inden havet fryser til, bliver der sejlet en masse langtidsholdbare fødevarer dertil i containere, som opstilles på havnen, for når først vinteren og frosten sætter ind, så er der hun forbindelse til mindre nabobygder via snescooter/ hundeslæde. Til øvrige områder i Grønland kun med fly. Når foråret kommer, findes der ikke friske grøntsager, ingen mælkevarer, ost, frisk kød, osv., men man lærer at klare sig og være opfindsom.

En sjælden gang kommer der små forsyninger pr. fly, til en pris hvor vores nuværende fødevarepriser er det rene discount ved siden af. En dag kom der lidt grønne agurker for en stk. pris på 51 kr. Vi var glade for at vi ikke havde planlagt at lave tzatziki til vores fælles spisning. En anden gang kom der ca. 10 stykker Riberhus ost a´650 g. de kostede 151 kr. pr. stk.. De blev solgt, for på det tidspunkt havde folk hungret efter ost i et par måneder.

Når disse friske fødevarer kom til byen, gik jungletrommerne og nåede hurtig sygehuset, her var det ikke ualmindeligt, at personalet forlod arbejdet, for at komme op i supermarkedet for at få del i f.eks. friske appelsiner til over 10 kr. stykket. eller lignende. Det var også "bare Grønland". (noget som man bare gjorde uden at få lov).

Fælles spisning var en stor del af opholdet, hvor os som var på sygehuset som vikarer, mødtes fast hver lørdag til fælles sammenskuds-spisning og af og til også midt i ugen, f.eks. når nogen havde været med ude at isfiske og havde fanget fem torsk, så var der jo mad nok til os alle. Ved disse fællesspisninger havde vi af og til store udfordringer m.h.t. at skaffe de forskellige ingredienser til middagen, men trods det indtog vi de mest fantastiske middage.

F.eks. skulle vi en dag have stenbiderrogn og rensdyr, som én havde i fryseren, men tilbehøret var en udfordring, når man ikke kan købe no-

get friskt. Til stenbiderrognen havde jeg 1½ lille rødløg, som blev skåret ud i tændstiksvovl størrelse, for at der skulle være nok til alle. Cremefraiche, som vi nok ville servere til i Danmark, kan man ikke få, og så er det om at improvisere. Vi lavede syrnet fløde, men også lidt af en udfordring, for citroner fandtes ikke, og alle former for citronsaft var udsolgt. Jeg havde dog lidt citronsaft i en "plastik" citron, som jeg havde købt i starten af opholdet til fisk, denne saft reddede så stenbiderrognen.

Til rensdyret skulle der også tilbehør. Vi kunne kun købe frosne grøntsager, så rensdyret blev stegt på en bund af suppeurter. Lægerne skulle lave flødekartofler. Det kan være svært uden kartofler, men det blev klaret med frosne kartoffelskiver forbehandlet med olie til at tilberede i oven. Det kan godt lade sig gøre i sådan en nødsituation - de smagte fantastisk.

Salat skulle der også til, én havde en lille rest spidskål og et par gulerødder, som blev snittet fint med syrnet fløde på. En ung læge bagte et fantastisk brød, som vi spiste af til det hele. Det blev en utrolig smagfuld middag, sjældent havde nogen af os fået noget så godt, taget i betragtning af, at vi ingen ting havde at lave den af.

Da jeg fortalte en grønlandsk kollega at vi skulle have rensdyr, udbrød han: " Om vi var rigtig velforvaret, det var kun de fine og de rige, som spiste den slags. Men uanset om det var fint eller ej, så smagte det fantastisk. Udover det nåede jeg at smage moskusokse og hval.

Vi havde som sagt et fantastisk sammenhold, og vi fik altid de nyankomne med, også selvom vi endnu ikke havde mødt dem i arbejdet. Til sammenkomsterne lagde vi planer for sygehusdriften fremadrettet. Cheflægen satte hold, for hvem han godt ville have med derop igen i 2023, så jeg har en stående invitation. Som reglel gik vi sidst på aftenen ud for at se efter nordlys og var tit heldige at se de flotteste formationer.

Selv da jeg skulle hjem, måtte jeg sande, at: "det bare er Grønland". Efter at have tjekket ind i den lokale lufthavn, blev al flyvning indstillet pga. vejret, så lægen og jeg, som skulle hjem, måtte indkvarteres på Sømandshjemmet i et par døgn, hvorefter vi kunne flyves til Søndrestrømfjord. Der fik vi også ophold i et par dage, inden Danmarksflyveren fløj.

Opholdet har været en meget stor oplevelse, dog er jeg ikke lige på vej derop igen, selv om jeg inden for de sidste 2 måneder har fået 5-6 tilbud om vikariater forskellige steder - så muligheden er der. Den grønlandske kultur og mentalitet forstår man nok noget bedre, når man har levet så tæt på og blandt befolkningen.

—oOo—

Jungshoved pensionistforening

Kære medlemmer

Efteråret 2022 gik godt, over al forventning. Julemarkedet havde mange besøgende, trods manglende juletræssalg. De øvrige arrangementer op til jul/nytår forløb med god deltagelse og højt humør.

2023 startede med lidt sne og så en ordentlig omgang regn, håber alle er kommet godt og nogenlunde tørt ind i det begyndende forår.

Der er de sædvanlige arrangementer, fastelavn, åbent hus på skolen, bankospil og meget mere.

Turprogrammet for 2023 bliver lidt forsinket, men vi kan love, at det bliver spændende.

Bestyrelsen vil gerne takke de frivillige, der altid stiller op til vores arrangementer, vi ser frem til et godt samarbejde i 2023.

Husk:

Foreningens generalforsamling i Jungshoved forsamlingshus, mandag d. 17. april kl. 16.00. Foreningen er vært med 3 stk. smørrebrød og en forfriskning. Tilmelding nødvendig til Kirsten Nilsson på tlf. 29 44 50 74 og kan ske i perioden 20. marts til 31.marts.

Kontingent for 2023/2024 på kr. 150,00 betales ved indgangen

Sæsonens sidste bankospil afholdes i forsamlingshuset, mandag den 3. april kl. 19.00

Bestyrelsen ønsker alle et godt Nytår. *Holger*

Pensionistforeningen holdt julefrokost for medlemmer i forsamlingshuset 2. december.
I den forbindelse blev der afholdt julelotteri med præmier fra følgende sponsorer:

ANNE LISE OG RASMUS LARSEN, BØNSVIG STRAND - DEN LILLE VEJBOD, JUNGSHOVED - ENGELBREDT HERRETØJ, PRÆTØ - ERIK PEDERSEN, BØNVIG STRAND - KIRSTEN OG BENT NILSSON, JUNGHOVED - KUNSTNER LENE CHRISTENSEN, STAVREBY - LAND OG FRITID, BÅRSE - LYKKES CYKLER, PRÆSTØ - MAJA OG TONNY VANG, PRÆSTØ - MATAS, PRÆSTØ - MENY, PRÆSTØ - MULDIVERSET, STAVREBY - MØNS BANK, PRÆSTØ - PRÆSTØ APOTEK, PRÆSTØ - PRÆSTØ BLOMSTER - RUNDDELENS BLOMSTER, BÅRSE - SIGGA TØJ, PRÆSTØ - SJÆL OG SANS, PRÆSTØ - SOFUS HANSEN, JUNGSHOVED - SPORTIGAN, PRÆSTØ - STORSTRØMS OST, SWEET & COFFEE, PRÆSTØ - TISSOT & KOCH BOGHANDEL, PRÆSTØ - TORVECAFEEN, PRÆSTØ - TORVEGRILLEN, PRÆSTØ - UDBY BILSYN OG ANTIRUST, UDBY - UGLEDIGE BRUGS, UGLEDIGE - XL BYGGEMARKED, PRÆSTØ.
STOR TAK TIL SAMTLIGE SPONSORER.

Fortsat fra forrige nummer (4-2022)

Brakvandsgedder med vigende pande og underbid

Af Peter Rasmussen

Efter gennem årtier at have udgjort en væsentlig indkomst for de lokale kystfiskere og efter at have bidraget til utallige, utroværdige lystfiskerhistorier forsvandt brakvandsgedderne fra farvandene omkring Sydsjælland og Øerne omkring 1970. Det store forkromede spørgsmål er naturligvis: Hvorfor?

Og det kommer formentlig ikke som den store overraskelse: Det er primært vores egen skyld.

Først og fremmest: For at kunne forvalte og sikre en fiskebestand er rekrutteringen den mest basale og grundlæggende viden at have styr på. Tilførslen af fiskeyngel. Gydesucces og nye generationer til bestanden. Det er hér, vi har fejlet i forhold til brakvandsgedderne. Til dels på grund af uvidenhed – til dels på grund af ignorance.

Brakvandsgeddernes rekruttering kan godt blive en smule nørdet og langhåret, og der kan bruges en masse ord på det. Jeg gør det, så kort jeg kan:

I dag er biologerne rimeligt sikre på, som i 99 %, at der findes 2 bestande af brakvandsgedder i farvandene

omkring os: Én der gyder i brakvand, og én der gyder i ferskvand. Og nu bliver det så en smule nørdet alligevel: Brakvandet omkring Jungshoved har sædvanligvis en salinitet på 10 til 15 promille. Det kan de voksne gedder fint trives med, men æggene, de gyder i foråret, har brug for en salinitet på mellem 3 og 8 promille for at kunne klækkes. Er værdierne over eller under dette, går æggene til grunde. Her kunne jeg smide en historie oveni om, hvordan snerige vintre med stor sandsynlighed øger gydesuccesen for de brakvandsgydende gedder, hvilket var noget erhvervsfisker Otto Permin i Kalvehave gjorde mig opmærksom på. Den må I have til gode, men læser kan selv regne ud, at med det tiltagende varmere klima, så er snerige vintre nok ikke noget, der vil forekomme så ofte i den nærmeste fremtid. Da jeg snakkede med Gunner Rasmussen i Stavreby, fortalte han, at gedderne i sin tid gydede inde i sivkanten i Præstø Fjord, hele vejen rundt om Jungshoved, ned til Kalvehave og videre vestover så langt de kunne for salt. Han har set gedder slå "kolbøtter" i sivene i april-maj måned og herefter æg, der klæbede sig til sivene. 100 % sikkert brakvandsgydende gedder.

I dag sikres en relativt beskeden rekruttering for den brakvandsgydende bestand sandsynligvis ved gydning ved ferskvandsudløb i brakvandet, og lige så sandsynligt er det dén sparsomme rekruttering, der holder den brakvandsgydede bestand akkurat i live.

For de ferskvandsgydende gedder gælder, at de søger mod de selvsamme ferske vandløb, hvor de selv er blevet klækket i sin tid. Dette er den såkaldte homing, og driften er for gedder lige så stærk som for havørreder og laks. Æggene gydes i de forårsoversvømmede enge i ådalene, hvor det lave vand bliver hurtigt varmet op, og æggene klækkes normalvis inden for 10 dage. Geddeynglen følger herefter det faldende vandspejl i ådalene ud i brakvandet, i takt med at nedbøren i løbet af foråret sædvanligvis aftager.

Sådan ville det ideelle billede for geddernes reproduktion og rekruttering se ud. De brakvandsgydende gedder sørger for nye generationer i områder, hvor brakvandet er "fortyndet", og saltpromillen er tilstrækkelig lav, mens de ferskvandsgydende trækker op i vandløbene og gyder i de oversvømmede ådale. Altså er adgangen til ferskvand et kardinalpunkt for begge bestande.

"Den østrigske læge Franz Joseph Gall drog på Europa-turné i 1805 og introducerede den såkaldte frenologi, der gik ud på at menneskets drifter, evner og anlæg kan aflæses af hovedskallens form. Et par af de beskrevne kendetegn for vaneforbrydere var underbid og vigende pande."

Men, som læseren nok kan regne ud, med den sløje bestand af brakvandsgedder vi ser i dag, så er forholdene langt fra ideelle. Forklaringen ligger i de sidste mange års udvikling af det danske landskab (eller afvikling, afhængigt af, hvilken brille man tager på). Lad os kigge på det:

Landvinding har foregået i Danmark siden midten af 1700-tallet. Med Kanslergadeforliget i 1933 blev Grundforbedringsloven vedtaget, og i 1940 kom Landvindingsloven til. Disse to love udløste en lavine af private projekter, der blev udført af Hedeselskabet med statens billigelse og økonomiske tilskud. Op til 2/3-dele af anlægsudgifterne blev dækket af statens/skatteydernes penge. Den sidste tredjedel skulle lodsejerne komme med.

Lovene blev primært skabt for at generere arbejdspladser i kølvandet på den arbejdsløshed, der fulgte med børskrakket i 1929, men også ud fra den tanke, der herskede dengang, at naturen skulle tæmmes og gøres produktiv. Lovene har blandt andet været medvirkende til, at omkring 80 % af den danske jord i dag er påvirket af dræning, 90 % af de danske vandløb er regulerede, og en lang række søer, moser og store og små vandhuller er helt forsvundet fra landkortet. Alt sammen udført for at fremme landbrugets interesser, der dengang stod for langt størstedelen af Danmarks eksportindtægter.

De to love blev annulleret i henholdsvis 1970 og 1983 - men sporene skræmmer, hvilket Wilhjelmudvalget også påpegede i deres rapport fra november 2001: Ét århundrede, tre generationer, forårsagede en ødelæggelse af den danske natur, som det sandsynligvis vil tage mindst lige så lang tid at rette op på. I dag står vi med en kæmpe regning, hvor det mest aktuelle er nedgangen i biodiversiteten og miljøbelastningen af de kystnære farvande. Et af verdens rigeste lande har i dag noget af verdens fattigste natur.

Boniteten på disse drænede og inddæmmede jorde viste sig ofte efterfølgende at være så ringe, at det ikke kunne svare sig at dyrke dem, og tusindvis af hektar ligger i dag udyrkede hen og ville bringe større værdi til samfundet ved at blive genoprettet - forstået på den måde, at der findes andre værdier end de, der kan måles i kroner og ører.

Det er alment anerkendt af biologerne i dag, at brakvandsgeddebestandens kollaps kan kædes direkte sammen med de mange hektar kystnære vådområder, der blev landvundet i vores område. Dette samtidig med, at mange kilometer vandløb blev lagt om til udrettede afvandingskanaler, hvor vandløbsprofilen blev nedgravet for at kunne afvande de omkringliggende markjorde. Dette afbrød de normale oversvømmelser af ådalene og engene omkring vandløbene. Regnestykket er endt i minus for brak-

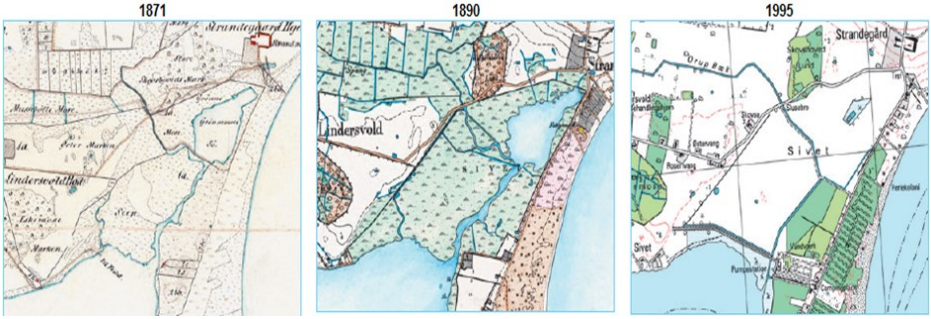

Landvinding ved Sivet, Præstø Fjord

vandsgedderne: Gydeområder er blevet fjernet, og selve omdrejningspunktet for rekrutteringsgrundlaget er væk. Det er en historie, vi har hørt flere gange før for andre fiskebestande og andre arter.

Sivet i det nordøstlige hjørne af Præstø Fjord er et godt visuelt eksempel på, hvad der overgik disse kystnære vådområder i forbindelse med landvindingsperioden.

I forbindelse med netop landvindingsprojekt Sivet skrev fiskeribiolog, og direktør for Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelser, Åge Vedel Tåning, et advarende brev i 1957 til Statens Landvindingsudvalg: "Det valgte projekt vil medføre, at hele vandløbet [Orup Bæk] må afskrives som opvækstvand for ål, og det [Sivet] vil også gå tabt som gydeområde for fjordens store bestand af brakvandsgedder". De vidste det godt - men prioriteten var landbrugsjord.

Vi har passeret den ellevte time for brakvandsgeddernes overlevelse, klokken er snarere 11.55, men der er altså ting i spil og en tiltagende opmærksomhed på at sikre bestanden. Det kræver "bare", at politikere, myndigheder og lodsejere arbejder sammen og at de relativt beskedne beløb, som naturgenopretningerne koster, bliver frigivet.

Men det begynder at lysne. Med den tiltagende opmærksomhed på at begrænse CO2-udledningen har lavbunds- og strandengsområder, som eksempelvis Sivet, fået øget bevågenhed. Derudover er der gennem specielt de sidste 25 år kommet øget fokus på vore vandløb, i første omgang på grund af ørrederne. Tiltagene og erfaringerne herfra har, sammen med redningsarbejdet for og genkomsten af den vestjyske laksebestand, vist, hvad god fiskepleje og -forvaltning kan gøre for bestandene. Alt i alt er trenden tydelig: Nu skal der være vand i stedet for land, og således er flere søer landet over genopstået efter i årtier at have været tørlagt, og restaurering af vandløb er ved at komme godt i gang.

Vinklingen udelukkende på brakvandsgedderne her er naturligvis en smule ensidigt. Men det er langtfra

”Alle havde hørt om, men ingen turde fange en kæmpegedde i Stege Nor; blev det forsøgt bragte den båden til at kæntre”.
”Når der blev blusset for gedder og man fik øje på geddekongen, et uhyre med tyrehoved, vendte man straks hjem, for den aften fik man alligevel ingen fangst”.

kun gedderne, der vil få glæde af at få deres gydeområder tilbage - bestandene af de øvrige brakvandsarter, såsom aborre, skalle, brasen, rimte etc., vil ligeledes profitere af, at inddæmmede, kanallagte, drænede og tidligere vådområder får vandet tilbage. Og disse genopretninger vil ligeledes åbne op for et overflødighedshorn af biodiversitet, hvilket har vist sig ved alle naturgenopretningsprojekter rundt omkring i landet: De genetablerede områder bliver nærmest overfaldet af naturen. Der går ganske få år, så er området atter blevet taget i ed af fugle, fisk, blomster, planter, padder, krybdyr og insekter. Al vild flora og fauna vil få bedre vilkår, hvis flere naturgenopretningsprojekter fik luft under vingerne – eller vand over grunden. Der er med andre ord intet at tabe - og ret skal

være ret, vi har alle lov til at blive klogere og lære af vores fejltagelser. Det er ingen skam at tage fejl, men det er en skam ikke at rette op på det.

Her i området er tiltag allerede foretaget, og andre projekter er i støbeskeen med dygtige folk bag. I 2019 blev der skabt naturlig hydrologi på Langerødsbækkens nederste forløb, der har udløb lige syd for Jungshoved Nor. De oversvømmede enge her har ret sikkert været gydeområde for gedderne i tidernes morgen. Samme år blev Danmarks første geddefabrik oprettet i Hulebæk/Even Å, der har udløb i Præstø Fjord - et let kunstigt tiltag, måske nok, men vigtigt i forhold til at forstå brakvandsgedderne fremadrettet og en hjælpende hånd i stil med udlægning af gydegrus til ørrederne i vandløbene. Faxe Kommune har i samarbejde med Naturstyrelsen sat gang i et klima/lavbundsprojekt af Sivet, hvor brakvandsfiskene også er i fokus. I forbindelse med Vandplan 3 er der tiltag i spil for Tubæk Å. Næstved, Vordingborg og Guldborgsund kommuner arbejder fortsat med andre spændende projekter, samtidig med at DTU Aqua forsker i brakvandsgeddernes vandringer og kortlægning af, hvor de opholder sig, via et igangværende telemetriprojekt, der afsluttes foråret 2023. Og der er hjemtagningsforbuddet for gedder fanget i brakvandet, hvor blandt andet Præstø Fjord og farvandet syd for Jungshoved er indbefattet.

En anden ting er at få fortalt historien om brakvandsgedderne, for den er langt fra alment kendt. Hermed gjort, og hvis du har noget at bidrage med, så hører jeg meget gerne fra dig. Jeg giver kagen, hvis du sørger for kaffen – og så kommer jeg forbi.
Henvend dig på mail: petermester.snedkersen@gmail.com eller tlf.nr.: 6094 7105. Vi ses :-)

NB! Hvis du gerne vil have jævnlige opdateringer omkring det arbejde, der pågår for brakvandsfiskene omkring Sydsjælland og Øerne, så gå til Facebook, søg på og meld dig ind i Sydsjællands Brakvandsklub. Kontingent er frivilligt.

Litteratur for den, der vil vide mere:
Kjeld Hansen: Det tabte land (2008), Det store svigt (2017) – se også: http://www.dettabteland.dk/
Morten Stenak: De inddæmmede landskaber (2005).
Rolf Geckler: Hvad indad tabes: Hedeselskabets virksomhed, magt og position (1982).
Anders Branth Pedersen: Fra landvindingspolitik til naturgenopretningspolitik – policy-netværks magt og forandring (2006).
Ricard G. Nielsen: Fra Fjord og Fiskeri (1975).
Wilhjelmudvalget: En rig natur i et rigt samfund (2001) – tilgængelig online.

VEGETARISK MADHOLD

I Jungshovedbladet nr. 3 2022 foreslog Torben Stade Nielsen at starte et vegetarisk madhold, og dette er nu en realitet.

Vi er 8 personer, der hver anden torsdag mødes på skolen, hvor vi går ind i den vegetariske madverden.

Hver gang vi mødes, har to personer (går på skift) bestemt menuen og har sørget for at købe de nødvendige ingredienser, der indgår i aftenens menu.

Aftenen starter med at menuen præsenteres, hvorefter opgaverne bliver fordelt til de fremmødte, og så bliver der kokkereret, hvor alle deltager med entusiasme og ikke mindst mod på opgaverne.

Vi har lavet mange forskellige retter, og det er fantastisk spændende og ikke mindst lærerigt at opleve nye og velsmagende vegetarretter.

Det er selvfølgelig ikke altid, det går lige godt, men vi har det hyggeligt og sjovt, og det ender altid med, at vi sætter os til bords til endnu en dejlig menu med et dertil hørende glas vin.

Under middagen bliver der talt en del om Jungshoveds historie, befolkning og det almindelige liv på egnen.

For nytilflyttede som Susanne og jeg er det berigende og en god måde at lære om området og de lokale.

Tak til Torben for den gode ide.

Kaj Olesen

STØT BLADET

Store som små bidrag modtages med TAK

Konto nummer: 6140 0004064737. Skriv BIDRAG på indbetalingen.

Nye salmer og bønner og nye måder at udtrykke sig på

'Kirkesangbogen', '100 salmer', 'Skyggerids - 14 sange og salmer frit efter Søren Kierkegaard', '12 nye salmer',
- dette er blot nogle få titler på de mange salmer, der er digtet og komponeret i de seneste år. Også nyskrevne bønner er udkommet i bogform: 'Brugte bønner', 'Pralbønner', 'Bønner til alle tider' og 'Åh, jeg ber' for nu at nævne et lille udvalg.

Ingen af disse bønner og salmer er autoriseret til brug ved højmesserne om søndagen i Folkekirken. Det skal dronningen skrive under på, at man må. Men de vidner om interesse og vilje til at prøve forskellige nye udtryksmåder af, som billeder på 'Tro', 'Gudsforestillinger', 'Det evige liv' osv. Ved et par aftensgudstjenester her først på året var det netop disse nye bønner og salmer, som var omdrejningspunktet i gudstjenesterne. Også til marts vil jeg ved to aftensgudstjenester præsentere nogle af disse mange salmer og bønner.

Jeg skal her prøve at give nogle smagsprøver på, hvad det 'nye' er, og hvorved de ikke ligner de bønner, som vi måske kender, og heller ikke de salmer, som vi har sunget så tit.

Bønnerne

Sognepræst Hanne Jul Jakobsen er en af dem, som har eksperimenteret med nye bønner. En af dem kalder hun 'Lethed' fra samlingen 'Pralbønner'.

'Lethed'

Bønnen handler om Gud og meningen i livet, og slår fast, at 'Gud, du som er meningen', men hvordan fastholder et menneske meningen, når

Fortsættes på næste side...

livet er fuldt af valg. For er vores valg altid meningsfulde, spørger hun. Måske fristes vi af de lette valg:

Hanne Jul Jakobsen, f. 1975
Foto: Hans Kristian Bjørn

'Livet er fuldt af valg,

men jeg vælger ikke de veje,

der ikke kan vælges om.

Jeg vælger ikke de veje,

der ser svære ud,

der virker tunge.

Livet er fuldt af tomhed

der er ikke noget ved

at stå her med ingenting

af tyngde'.

'Glæden er åbenbart ikke let

den er tung

og flettet af bånd,

der er svære.

Jeg står her

og har brug for modvægt.'

'Jeg står her og håber

på et meningsmirakel'

Og hun slutter:

'Gud giv mig mod til at tro,

at du lyser mit ansigt op

med fred der fylder

hele barometeret

i mit bryst'.

En anden bøn kalder hun **'Bøn for forstandige'**

Hvor den første bøn påkaldte Gud, er der her ikke nogen at kalde på. Men hun beder alligevel:

'Jeg beder for dem der deler

deres viden

Uden at skrue prisen op…

Jeg beder for dem der hæver

niveauet på en samtale…

For dem der løfter

os ud af vores

kredsen

om os selv

og ind i en verden

hvor der altid

kan siges noget

mere

end det vi kan

sige os selv'.

Det er hverdagssprog, og traditionens ord om 'synd', 'nåde', 'håb og evigt liv', 'Gud Fader', 'almagt' og 'Kristus' eller 'frelse', alt det er udeladt, og det er sikkert meget bevidst. Det er bønner til tiden og dens mennesker og skrevet i et genkendeligt sprog.

Salmerne

Samme brug af hverdagens ord og vendinger finder vi også i mange af de salmer, som i disse år bliver skrevet.

Digteren Simon Grotian, der pludselig døde i aug. 2019, var en stor fornyer af det danske sprog, bla. ved finurlige og overraskende sammensætninger af ellers almindelige ord.

I salmen 'Guds nåde er en vintergæk' spiller han på Grundtvigs påskesalme 'Påskeblomst, hvad vil du her', men salmen er ellers meget lidt traditionel.

'Guds nåde' omtaler han som 'din fostergave': Den – vintergækken - er i det skjulte, gemmer på det usete liv, for pludselig af bryde frem og blive til – midt om vinteren. På samme måde som fosterets 'gave' er det fødte barn.

'Guds rige' kalder han en 'ammesø', der får man næring ligesom himlens fugle, der drikker vand af søen.

Men 'Guds rige' er også en 'englekø' – en kø af engle eller med et gængs udtryk en 'engleskare'. I salmen hedder det også:

'Guds øje er en tordensol/,

der skinner for at gavne/

Guds øje er en samlepol/

for døbefontens navne'.

Med 'tordensol' tænker han måske på det vejrfænomen, hvor solen efter et kraftigt tordenskyl forekommer så meget mere lys og klar. Guds 'tordenøje' ser os, ser de døbte børn, og dette at blive set af Gud selv, er i salmen dåbens under. Der står ikke 'navn', men 'navne' for der er flere, der er samlet om dét at være et Guds barn.

Og Guds kærlighed er skænket dig, begynder et vers, og det slutter:

'Barn Jesus er din lærer

og der, hvor foden gled/

bliver kærligheden ved/

så bær stafetten hen/

imod en fremmed ven/

lad hænderne passere'

Pressefoto: Iben Krogsdal, f. 1967

En anden forfatter, som har taget stafetten op og nyformuleret evangeliet i moderne salmer, er Iben Krogsdal. En af hendes salmer hedder 'Opstandelsen er lige her'. En overraskende begyndelseslinje, for tit tænkes der med opstandelsen på noget kommende, noget ukendt, et 'evigt liv' og således noget fremmed. For vi kender jo kun det liv, vi står midt i.

Men 'Opstandelsen er lige her', lyder det i salmen, og sådan begynder alle versene. Tit afslutter omkvædet et vers, men her begynder verset med omkvædet, og dermed får man fra begyndelsen at vide, hvad der er den bærende tanke i salmen.

Efter 'Opstandelsen er lige her' fortsætter det i versene med et 'du er', eller 'du går', 'du sker', 'du ser'.

Opstandelsen er, når der sås et frø på vintergraven, når den 'store ånd' blæser 'i mere end vi aner', eller når den syge bæres på stærke arme, og i sidste vers lyder det sådan:

'Opstandelsen er lige her.

Du er/

når vi kan give alt det liv tilbage/

som nogen tog fra os på onde dage'.

Dette 'du' i alle versene forbliver et ubekendt 'du'. Ikke et navn, ikke et menneske, ikke en ven eller bekendt, heller ikke læseren selv, og vi får det ikke at vide. Men ligesom vi aner livskraften i det, der får planten til at gro, 'livet selv' i vores liv, modet og håbet, der pludselig kan hjælpe os videre, - alt det er måske en 'livskraft', der ligger bag det liv, vi lever og selv er. Måske er det i virkeligheden Kristus selv, som er dette 'du'. Salmen giver ikke svaret, men antyder det.

Til sidst en lille tekst fra Susanne Brøgger. En egentlig salme er det ikke. Umiddelbart er det en aftensang, eller som hun kalder den en 'vuggevise' for voksne. Digtet, som er sat i musik af Katrine Muff Enevoldsen, kendt fra flere syng-sammen tv-udsendelser, hedder 'Så, min sol, gå bare ned'.

Suzanne Brøgger, Foto: Sofia Runasdotter

Det er ikke en takkesang for dagen, der er gået, en andægtig foldehænderne -sammen-sang, men en meget jordnær og ligetil sang, om alle de dage, man helst glemmer, og som man ikke behøver at skulle vise særlig taknemmelighed for.

'Nu er jeg mæt af dagen', lyder det et sted, eller 'gå ned og sluk de skuffelser/ jeg aldrig har kendt magen'. Eller hvad med ens 'plageånder, der har gjort dagen speget'.

Der er humor i sangen som her:

'Dybt godnat' er de to først ord i et af versene. Men hvor 'dybt godnat' plejer at betyde, at noget er 'helt åndsvagt', eller 'idiotisk', så betyder det her virkeligt 'dybt godnat': Dyb søvn og glemsel for nu vil jeg sove - i fred og go' nat!:

Sådan lyder verset:

Dybt godnat med alt det pjat/

lad hjerteøjet smile/

så lyser panden indefra/

Nu trænger vi til hvile'.

Og sov godt – kunne man tilføje.

Mange bønner og salmer er der udgivet i disse år, og her har jeg kun givet en lille forsmag. Nogle er bedre end andre, og måske er det de færreste, der egner sig til en højmesse, dertil har de bevidst holdt afstand fra kirkelige begreber og teologiske tankegange. Men det sætter tanker i gang, og viser en moderne tids menneskers søgen efter en åndelighed, eller vidner om fornemmelsen af en virkelighed stærkere og sandere end dagliglivets virkelighed. Måske også en søgen efter hvile og ro, en tid til sig selv og sine tanker.

Af Torben Møllenbach

Konfirmation i Allerslev og Jungshoved Kirker foråret 2024

Efter sommerferien begynder et nyt hold konfirmander fra 8. klasse, og de, der ønsker det, begynder da at gå til præst og en del af dem, vil menigheden også se ved kirkernes gudstjenester. Man kan melde sig til hos sognepræst Torben Møllenbach ved at gå ind på folkekirken.dk og finde tilmeldingen der. Man er ivrigt velkommen til at henvende sig til mig for evt. spørgsmål. Torben Møllenbach

Mail: torm@km.dk, tlf: 55996017

Studiekreds foråret 2023:
Lykke og lidelse, fred og fristelser, menneskeskæbner i Bibelen

Som opfølgning af efterårets studiekreds om kirkens gudstjeneste og dens liturgi fortsætter vi med en ny række studiekredsaftner, og spørger efter, hvad det er for en verden og for et menneskeliv, som de bibelske fortællinger i gudstjenesterne fortæller om. For hvorfor er livet godt, men også ondt, det er rigt, men vi oplever også tab og tragedier, vi har frihed, men kan ikke gøre hvad som helst, vi kan bestemme som, ingen andre skabninger, og indimellem er vi også magtesløse. Hvorfor alt dette? Hvad fortæller Bibelen og hvad synes vi moderne mennesker om det? Her annonceres sidste gang i studiekredsen:

Tirsdag 21. marts kl. 19-21 i Allerslev Præstegård
Salmerne og paradiset: Hvordan skildres paradiset her?

Denne aften skal vi også se en meget moderne kortfilm om et meget mærkeligt under. Mere skal ikke afsløres her. Kom selv og se.

Tilmelding er ikke nødvendig. Man kommer som man har tid og lyst til.

Foto Dirk Skiba Fotografie

Torsdag 13. april kl. 19-21 i Rejsestalden
Foredrag med digter og forfatter Søren Ulrik Thomsen

Pro Ecclesia – et forsvar for gudstjenesten

”Jeg elsker den lutherske højmesse og krymper mig, hver gang den kritiseres af mennesker, der mener, at folk ville strømme til kirke, hvis bare gudstjenesten blev lavet om”, siger digteren Søren Ulrik Thomsen, som vil fortælle om, hvordan han begyndte at gå i kirke og langsomt fik øjnene op for rigdommen i gudstjenesten, hvis forskellige aspekter han vil gennemgå. Foredraget rummer desuden

udblik til andre kirkesamfunds gudstjenester, som forfatteren har besøgt på sine rejser rundt omkring i verden, ikke mindst USA. Gratis adgang

---

Søndag 23. april kl. 15.00 i Allerslev kirke

Koncert med Præstø og Skibinge Kirkers pigekor

Koret består af 11 sangere i alderen 12-24 år og ledes af organist Charlotte Dagnæs-Hansen.

Mange af pigerne har sunget i kirkernes kor siden de som ganske unge begyndte i spirekoret, og er fortsat i børnekoret, indtil de som 12-årige blev en del af pigekoret.

Koret synger til gudstjenester og koncerter i de to kirker og skal i begyndelsen af april på en kor-tur til Færøerne, hvor de skal give koncerter ved gudstjenester deroppe. Det bliver med denne opgave i bagagen, man vil kunne høre koret ved koncerten i Allerslev Kirke. Aller er velkomne og deltagelse er gratis

---

Onsdag 10. maj kl. 19.00 i Jungshoved kirke

Koncert med Jungshoved kirkes Mandskor, der bl.a. synger nye salmer

Mandskoret blev oprettet i 2022 med korleder Jonathan Holten, afholder debutkoncert. Alle er velkomne, og der er gratis entre.

Koret mødes hver onsdag 19-21 og hvis du har lyst til at være med, møder du bare op. Der kræves ingen forkundskaber.

Mandag 29. maj 2023 (2. pinsedag) Kirkevandring
- en dag ud i naturen fra Jungshoved Kirke til Allerslev Kirke

Vi begynder med morgensang i Jungshoved Kirke kl. 9.00, hvorefter der er morgenkaffe/the/morgenboller i Rejsestalden. Efter morgenmaden går vi vestpå mod Rekkendeskoven, og holder en kort andagt her midt i skoven. Derefter går vi videre mod Allerslev Kirke, hvor vi holder en lille gudstjeneste med altergang. Dagen slutter med frokost i Præstegården.

Deltagelse er gratis, og det er ikke nødvendigt at tilmelde sig, og har man brug for det, så vil 'Frøen' i dagens anledning være en slags ledsagevogn for dem, for hvem turen måtte forekomme lidt lang. Vi håber, at både vejret og Vorherre er med os.

Det aktive kirkerum

Jungshoved kirke er en såkaldt cykelvenlig vejkirke, det vil sige, at her kan man stille sin cykel, få fyldt sin vandflaske og der er en cykelpumpe samt toilet til rådighed. Som vejkirke er Jungshoved kirke åben for besøgende tirsdag til fredag kl. 8-16.

Det er Kirkefondet, der udgiver brochuren Vejkirker i Danmark, og her kan man om Jungshoved kirke læse, at kirken er nævnt så tidligt som i Kong Valdemars Jordebog år 1231. Man får en kort beskrivelse af selve kirkebygningen, af kalkmalerierne og om prædikestol, døbefont og alter.

Kirkerummet er smukt og fyldt med betydning. Derfor er det at være i kirkerummet, også når man er alene, noget særligt for de fleste. Digteren Søren Ulrik Thomsen udtaler om kirkerummet, at det er det eneste rum i vores hastige og flade hverdag, der er totalt hævet over nytte-og markedstænkning, og hvor ingen forlanger noget af os. Derfor er kirkerummet for mange et særligt sted at opholde sig. Man kan sidde i stilhed, tænke, bede en bøn, eller opleve kunsten og interiøret i kirkerummet. Kirken handler om at give mening til de sider af menneskelivet, som ikke lader sig måle, bevise eller helt forstå. Gudstjenesten adskiller sig fra at sidde alene med sine tanker i kirkerummet ved at være fællesmenneskelig; man er sammen om liturgien, om at synge, lytte og være søgende om noget, der er større end os selv. Denne formidling af åndelighed foregår således både sprogligt og rumligt.

Kirkefondet faciliterer kirker, der måtte ønske at styrke mødet mellem det enkelte menneske og kirkerummet. Det sker under overskriften ”Det aktive Kirkerum”, som har fokus på at skabe en større sammenhæng og samspil mellem det der foregår i kirken, når der er gudstjenester, og det som den besøgende oplever ved at komme ind i kirkerummet. Jungshoved kirke fik i forrige menighedsrådsperiode tilbud om at deltage i et forprojekt til ”Det aktive Kirkerum”. Det resulterede i en rapport som inddelte det seværdige i kirkerummet ud fra et henholdsvis kulturelt/historisk og et religiøst perspektiv.

Et af kirkefondets forslag var at udarbejde en form for skattekort til brug for børn. Lise og Knud Jacobsen har fremstillet et meget fint et af slagsen, som ligger tilgængeligt i kirkens våbenhus.

Kirke og menighedsråd

	Det kulturelle / historiske	Det religiøse
Det universelle / almene	Døbefont og altertavle er skabt er af kunstneren Bertel Thorvaldsen. Der er unikke kalkmalerier, bl.a. en dansefrise på vestvæggen ved orglet, hvor djævlen danser kædedans med de adelige. Jungshoved er kendt igennem Carit Etlars roman "Gøngehøvdingen".	Altertavlen er lidt usædvanligt et gipsrelief af Kristus i Emmaus. Det understreger alteret som et nadverbord her og nu og skaber også et udsyn til, at vi har et håb om, at vi også en gang vil opleve, at den opstandne velsigner brødet og bryder det, som han gjorde den dag i Emmaus.
Det lokale	Alterstagerne, som stammer fra 1649, er graveret med lensmand Ove Geddes og fru Dorte Urnes våben. Kirkebænkene og kirkedøren er fremstillet på O. Suhr Henriksens tømrerværksted i Præstø. Materialet er eg fra Tyskland, der er blevet røget.	Kirken rummer hele to døbefonte. Dette skyldes ikke, at man har en til børn og en til voksne eller lign. Den ene døbefont – Thorvaldsens – er i brug, mens den anden ikke længere bliver brugt som døbefont, men indimellem bruges som lystændingskar.

Når vi træder ind i kirkerummet, er det ikke nok at notere sig hvad der findes i rummet. Vi vil som mennesker også have fortællinger der knytter sig dertil.

For at understøtte det som øjet ser i kirkerummet, er vi begyndt at opsætte diskrete QR-koder, som man kan skanne med sin telefon og dermed får serveret en større eller mindre tekst om en given genstand. Der er f.eks. en QR kode om kirkens kalkmalerier, opsat ved kalkmaleriet "Dansefrisen" på vestvæggen ved orglet, som helt udfoldet indeholder:

VED DANSEFRISEN: Hvad forestiller frisen- forbindelsen mellem kalkmaleri og folkevise
Selve kalkmaleriet om farverne.
Dansefrisen fortæller om Jungshoved Slot.
Gøngehøvdingen og svenskerne på Jungshoved.

VED ALTERET: Alterets placering og funktion som det helligste i kirkerummet.
Altertavlen Selve altertavlen og fortællingen om Jesus i Emmaus.
Nadverens nærvær.

Der er også opsat QR-koder ved prædikestol og døbefont, og flere vil komme til. De vil fungere som supplement til kirkens øvrige informationsmateriale, dels de fysiske foldere, trykt på tre sprog, og hjemmesiden, https://www.allerslev-jungshovedkirker.dk, som bl.a. indeholder en oversigt over artikler om kirken, som gennem årene har været bragt i bladet Jungshoved. **Hvis du vil vide mere om projektet: www. kirkefondet: Det aktive kirkerum**

En dejlig julekoncert i Jungshoved Kirke

På den smukkest tænkelige vintersøndag op imod jul havde vi en stor oplevelse, da vi tog imod tilbuddet om en julekoncert med soul- og gospelsangerinden Linda Andrews. En kunstner, vi ikke kendte eller havde hørt om.

Selvom min mand og jeg opholder os meget på Jungshoved, så har vi også en base i København, og flere gange tidligere har vi ærgret os over ikke at kunne overvære nogle af de koncerter, som ellers lød tillokkende: f.eks. Den danske Salmeduo – som jeg har hørt i anden sammenhæng. Jeg tænker dog stadig med glæde på koncerten for flere år siden med Middle East Peace Orchestra, hvor jeg oplevede taget løfte sig, og hvor koncertens intention om at bringe trosretninger sammen og inspirere til gensidig nysgerrighed, respekt og forståelse var lige det, som jeg ønsker mig af verden i dag. Og som jeg takkede den danske folkekirke for at invitere ind i vores lille kirke.

Men denne gang var det så en koncert indenfor en genre, som jeg som regel ikke opsøger, men som jeg dog er nysgerrig overfor. Og sangerinden Linda Andrews havde en stor og flot stemme, som fyldte kirkerummet og som nok også kunne have gjort det uden forstærkning. Men for mig var det nok hendes guitarist og akkompagnatør, der tog hovedprisen hjem! Hvilken teknik, hvilket raffinement i spillet. Og blandt de numre, som hun sang i kirken, var den største oplevelse hendes indledende sang, der havde rødder i det færøske, som hun selv stammer fra.

Udover det musikalske udbytte af koncerten er der jo andet, der gør sådan en begivenhed betydningsfuld. Og ikke mindst synet af den fyldte kirke og de mange lokale ansigter, som man på den måde får hilst på og delt en oplevelse med, er værdifuld. Så jeg vil bestemt se i kalenderen for muligheder for at deltage i kirkens koncerter fremover.

Elsa Bencke

Praktiske oplysninger

Fødsel: Jordemoderen sender automatisk besked om en fødsel til sognepræsten, som registrerer fødslen og moderen får besked i sin e-Boks. Er moderen gift, registreres manden samtidig som faderen. Er forældrene ikke gift, skal faderen via borger.dk afgive en omsorgs- og ansvarserklæring. Den skal sendes til sognepræsten på en af tre måder: Digitalt udfyldt via MitID på borger.dk senest 28 dage efter fødslen. På papirblanket senest 28 dage efter fødslen. Blanketten kan printes ud på borger.dk Efter afgørelse fra Familierethuset, som er godkendt før barnets fødsel

Dåb / navngivning: Et barn skal have et navn senest 6 måneder efter fødslen enten ved dåb i kirken eller ved navngivning. Ønsker man barnet døbt, henvender man sig til den præst i hvis sogn, man ønsker sit barn døbt. Ved en dåb skal der være en gudmor eller gudfar samt mindst to faddere. Forældrene må gerne være skrevet op som faddere. Ønsker man ikke sit barn navngivet ved dåb, skal man via borger.dk indtaste det ønskede fulde navn for sit barn. Herefter indføres navnet i kirkebog og folkeregister, og man får besked i sin e-Boks.

Dåbsattest:
Kan rekvireres hos den nærmeste sognepræst eller kordegnekontor uanset hvor man er døbt.

Dødsfald:
Besked om dødsfald retter man til sognepræsten, eventuelt via en bedemand. Bisættelse eller begravelse aftaler man med sognepræsten. Ønskes afdødes aske spredt over åbent hav, er reglen, at dette kun kan imødekommes, når der foreligger en underskrevet erklæring fra afdøde eller en tro-og loveerklæring fra nærmeste pårørende

Derudover henvises der til kirkens hjemmeside https://www.jungshovedkirke.dk

Dåb

Konfirmation

Bryllup

Begravelse

Praktiske oplysninger

Kontakt:
Sognepræst (kirkebogsfører)
Torben Møllenbach, Rekkendevej 39, Allerslev, 4720 Præstø
Tlf. 55 99 60 17 Mail: torm@km.dk
Træffetid alle dage efter aftale
Mandag er præstens fridag

Graver
Poul Hansen, Hovmarken 4, 4720 Præstø
Tlf. 51 14 28 80 Mail: jungshovedkirke@gmail.com
Mandag er graverens fridag

Formand for menighedsrådet
Kirsten Thomsen, Stavreby Strandvej 26, 4720 Præstø
Tlf. 41 41 43 75 Mail: kirstenthomsen1@outlook.dk

Kirkeværge
Bent Pedersen, Jungshovedvej 65 B, 4720 Præstø
Tlf. 24 80 08 32 Mail: bent10101950@gmail.com

Derudover henvises der til kirkens hjemmeside https://www.jungshovedkirke.dk

Kirkebil:
Kirkebilen kører til alle højmesser, dvs. gudstjenester kl. 10.30. Er der kun én gudstjeneste i pastoratet (Allerslev og Jungshoved sogne), kører kirkebilen til denne uanset tidspunkt.
Delebussen "Frøen" kører til gudstjenesterne kl.10.30 i Jungshoved Kirke for dem, som ønsker det. Tilmelding er nødvendig på tlf.: 24 80 08 32, gerne på sms, senest på dagen inden kl. 09. Afgang fra hjemmet ca. 9.45, og tilbagekørsel ca. 12.15 (efter kaffen). Pris for kørslen: 0 kr.
Kirkebilen kan også bestilles til alle kirkelige arrangementer i Allerslev Præstegård og Jungshoved Rejsestald. Det koster 5 kr. at benytte kirkebilen, der kører fra begge sogne og fra Præstø. Man skal tilmelde sig dagen før inden kl. 12 hos Dan Taxi, Vordingborg, 70 25 25 25 eller 88 70 06 40.

Gudstjenester marts-juni 2023

Dato	Søndag	Jungshoved	Allerslev
12. marts	3. s. i fasten	Ingen	10.30
14. marts		19.00	
19. marts	Midfaste	9.00	10.30
26. marts	Maria Bebudelsesdag	10.30	9.00
2. april	Palmesøndag	INGEN	10.30
6. april	Skærtorsdag	9.00	10.30
7. april	Langfredag	10.30	Ingen
9. april	Påske	9.00	10.30
10. april	2. påskedag	10.30	Ingen
16. april	1. s. ef. påske	Ingen	10.30
23. april	2. s. ef. påske	10.30	9.00
30. april	3. s. ef. påske	Ingen	9.00 HJK
5. maj	Bededag	Ingen	10.30
7. maj	4. s. ef. påske	9.00 HJK	Ingen
14. maj	5. s. ef. påske	9.00	10.30
18. maj	Kr. Himmelfart	10.30	Ingen
21. maj	6. s. ef. påske	Ingen	10.30
28. maj	Pinse	10.30	9.00
29. maj	2. pinsedag Kirkevandring		Fra Jungshoved kl. 9.00
4. juni	Trinitatis	Ingen	10.30
11. juni	1. s. ef. Trinitatis	9.00 HJK	Ingen
18. juni	2. s. ef. Trinitatis	9.00	10.30
23. juni	Sct. Hans	20.00	
25. juni	3. s. ef. Trinitatis	Ingen	10.30
2. juli	4. s. ef. Trinitatis	10.30	9.00

HJK: sognepræst Hans Jørgen Kronsgaard

JUNGSHOVED KALENDER MARTS—JUNI 2023

Onsdag	15. mar.	13.00 P-plads Ørnevej, Travetur til strandengene i Bøged og Bønsvig Strand, s. 28
Torsdag	16. mar.	13.00 Folkeparken, arbejdsdag s.30
Tirsdag	21. mar.	19.00 Allerslev Præstegård. Salmerne og paradiset: s.64
Torsdag	23. mar.	19.00. Skolen, Jungshoved Lokalforum, generalforsamling s. 41
Lørdag	25. mar.	13.00 Folkeparken, Arbejdsdag s. 30
Søndag	26. mar.	10.00-12.00. Jungshoved Skole Affaldsindsamling s. 27
Lørdag	1. apr.	10.00-14.00. Jungshoved skole, Åbent hus. 45
Mandag	3. apr.	19.00. Jungshoved forsamlingshus Banko, afslutning, s. 51
Torsdag	13. apr.	19.00 Rejsestalden, Foredrag med Søren Ulrik Thomsen s. 64
Mandag	17. apr.	16.00 Jungshoved forsamlingshus, Pensionistforeningen, generalforsamling, s. 51
Tirsdag	18. apr.	13.00 Folkeparken Arbejdsdag s. 30
Søndag	23. apr.	15.00 Allerslev Kirkekoncert s 65
Lørdag	29. apr.	09.00-13.00. Jungshoved skole, Arbejdsdag s. 45
Onsdag	10. maj	19.00 Jungshoved Kirke, koncert med Mandskoret s.65
Torsdag	11. maj	13.00 Folkeparken arbejdsdag s.30
Lørdag	20.maj	13.00 Folkeparken, arbejdsdag s.30
Mandag	29. maj	9.00 Jungshoved Kirke, Kirkevandring s.65
Søndag	4. juni	10.00 Folkeparkens p-plads, Cykeltur s. 28
Lørdag	10. juni	11.00-12.00. Folkeparkens dansescene, Dans med Marie Jarlov, s. 29
Lørdag	17. juni	15.00-16.30. Folkeparken, Musik og sang med De Dysted Spillefolk, s. 29

Havørn over Dyremarken, Foto Henrik Hansen

Svanemærket tryksag
5041 0826 LaserTryk.dk